

Korszerű épület, XXI. századi színvonal

Felavatták a marosludasi bíróság épületét

Fotó: Maros Megyei Törvényszék

Teljesen új épületbe költözött a marosludasi bíróság. Erre azért volt szükség, mert egy szakértői csoport már 12 évvel ezelőtt megállapította, hogy a több mint 120 éves régi bírósági épület használhatatlanná és életveszélyessé vált. Az új épület ünnepélyes átadására a hatóságok képviselőinek jelenlétében kedden került sor.

Mezey Sarolta

A helybelieknek fontos az intézmény

– A marosludasiak számára öröndetes, hogy a bíróságot nem szüntették meg, nem költöztették el a városból, nem vonták össze a dicső-szentmártonival, ahogyan azt ezelőtt tíz évvel tervezték. Előnyt jelent a helybelieknek és a környékbeli települések lakóinak, hogy nem kell messzire ingázzanak, ha peres ügyük akad. Számunkra az a legfontosabb,

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje idejében
megújítani
előfizetését!
Ha előfizet,
biztosan
kézhez kapja,
féláron!

29 milliós projekt

Elfogadták a Marosvásárhelyi Megyei Sürgősségi Klinikai Kórház projektjét, amelyet a kórházon belüli fertőzések kockázatának a csökkentésére dolgoztak ki, és amelynek az életbe ültetésére az országos helyreállítási és rezilienciaalapból kértek pénzügyi segítséget.

2.

Az áldozatok fele visszautasítja a nyomkövetőt

Nőtt a családon belüli erőszaknak minősülő bűncselekmények száma a tavalyi év azonos időszakához képest: 6,7 százalékkal több ilyen bűncselekményt jegyeztek Romániában az év első négy hónapjában, és 4075 távollattási rendeletet bocsátott ki a rendőrség.

5.

Nap mint nap daganatos beteg gyerekek között

A Little People Egyesület immár 21 éve dolgozik azért, hogy az ország több városában, a kórházak gyermek-onkológiai részlegein fekvő kiskorúak és szülei mindennapjait megkönnyítse, elviselhetőbbé tegye.

6.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Az Optika Optofarm újabb akciót hirdet minden

nyugdijas ügyfele számára:

50%-os kedvezményel

kaphatók a közellátó műanyag monofokális lencsék

2023. május 31-ig.

Keressen minket

Marosvásárhelyen, Szászrégenben és Szovátán!

Előjegyzésért hívja a **0265-212-304-es telefonszámot!**

Aktuális

Kétpártiság és prioritások

Antal Imola

Nicolae Ciucă, állítása szerint, pénteken lemond a miniszterelnöki tisztségéről, és az elkövetkező két napban eldönti, hogy a kormányban marad-e vagy sem. Elég nagy lehet a harc a politikai pártok között, ha a jelenlegi kormányfő szerdán még azt nyilatkozta a koalíciós egyeztetésekről, hogy „bármilyen” forgatókönyv lehetséges, „a kétpárti megállapodás tiszteletben tartásától a minisztériumok elosztásának újratárgyalásáig”. Bár egyezség már született a tárcák és az államtitkárok számának csökkentéséről, a tárgyalások még folynak, és az RMDSZ helyzete is bizonytalanak tűnik ebben a „kétpártiságban”. Nem biztos, hogy megőrizheti a fejlesztési minisztériumot, sőt, a szövetség környezetvédelmi miniszterének menesztéséért kampányol a Declic közösség.

Időre van tehát még szükségük a pártoknak olyan körülmények között, hogy a tanügyi szakszervezetek általános sztrájkja már harmadik napja tart, és egyáltalán nem úgy tűnik, hogy az érdekvédelmi szervezetek elállnának követeléseiktől. Sőt. Utcára fognak vonulni. A helyzet pedig súlyos, elsősorban a szakszervezetek által választott időzítés miatt. Évzáró, ballagás, felvételi, érettségi előtt napokkal sztrájkba lépve próbálják sarokba szorítani a kormányt, elérni, hogy teljesítse követeléseiket. Ezek nagy része elsősorban anyagi vonzatú, a kollektív munkaszerződés betartásával, illetve bérnöveléssel kapcsolatos. A pedagógusok nagy része alulfizetett, a kezdő fizetés 2500

(Folytatás a 3. oldalon)

MÁJUS

25., csütörtök

A Nap kel
5 óra 39 perckor,
lenyugszik
21 órakor.
Az év 145. napja,
hátravan 220 nap.

IDŐJÁRÁS

Zápor, zivatar lehetséges
Hőmérséklet

max. 26 °C
min. 12 °C

*Isten éltesse!

Ma ORBÁN, holnap FÜLÖP és EVELIN napja.

FÜLÖP: a görög Philipposz név rövidülésének a magyar alakváltozata. Jelentése: lókedvelő.

EVELIN: az Éva angol és francia eredetű továbbképzése.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR – 2023. május 24.

1 EUR 4,9624

1 USD 4,6046

100 HUF 1,3256

1 g ARANY 292,6060

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadjuk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

Diákok országos táncversenye Marosszentannán

Maros megye a hét végén a 12. alkalommal lesz házigazdája a Ritmus, tánc, fantázia országos táncversenynek, amelyet a Marosvásárhelyi Gyermekek Palotája és a Maros Megyei Tanfelügyelőség szervez. Az esemény megnyitójára május 26-án, pénteken 17 órakor kerül sor Marosszentannán, a sportcsarnokban. A verseny kétnapos, 19 megyét és a Moldovai Köztársaságot képviselő 1.300 versenyző küzd az országos bajnoki címért. 27-én, szombaton 8.30 órai kezdettel a formációk, 28-án, vasárnap 10 órától pedig a szóló/duó/trió szekciók versenyére kerül sor. A belépés ingyenes.

Kiállítás és könyvbemutató Marosszentgyörgyön

A héten lesz a IX. Szent Lukács alkotótábor a marosszentgyörgyi római katolikus plébánián, a munkákból készült kiállítást szombaton a 19 órakor kezdődő táborzáró szentmise után a plébánia tanácstermében Czirják Lajos táborvezető nyitja meg. Az est folyamán Jung Ildikó A felhők fölött kék az ég című elbeszéléskötetét Moldovan Irén magyartanár, író mutatja be, aki dr. Jung János gyökerkompozícióit is méltatja. Közreműködik az egyházközség Szent György kórusa, házigazda Baricz Lajos.

Ligeti Györgyre emlékeznek Dicsőszenmártonban

A dicsőszenmártoni születésű Ligeti György születésének 100. évfordulójára emlékezve, a felújított Ligeti György Kulturális Központban (az egykori zsinagóga épülete) május 29-én, hétfőn 18 órától Angyal a kék kertben címmel koncertre kerül sor. Előadó a németországi Minguet kvartet: Ulrich Isfort – elsőhegedű; Annette Reisinger – második hegedű, Aida-Carmen Soanea – brácsa, Matthias Diener – cselló. A belépés díjtalan.

Villanszerelők szakmai versenye Marosvásárhelyen

Az Országos Áramszolgáltató Vállalat (DEER) Marosvásárhelyen szervezi meg a Villanszerelői kupa címet viselő szakmai versenyt június 6–9. között. A 41. alkalommal sorra kerülő versenyen a 18 megye kirendeltségeiben szervezett megmérteések győztes villanszerelői mérik össze szakmai ismereteiket írásbeli és gyakorlati próbákon. Újdonság, hogy ezúttal szakiskolai tanulók számára is megtartják a junior villanszerelők versenyét. A legjobb helyezést elérik júliusban az országos szakaszon mérhetik össze tudásukat – tájékoztatott a DEER Romania sajtóosztálya.

Dr. Csókay András előadása

Pünkösdvásárnap a marosvásárhelyi belvárosi római katolikus templomban a déli szentmise után előadást tart dr. Csókay András idegsebész főorvos. Az előadás, amelynek témája az ellenségsszeretet, a szentmise után, 12.30-kor kezdődik.

Hírszerkesztő: Szer Pálosy Piroska

29 milliós projekt

A kórházon belüli fertőzések megelőzésére és csökkentésére

Elfogadták a Marosvásárhelyi Megyei Sürgősségi Klinikai Kórház projektjét, amelyet a kórházon belüli fertőzések csökkentésére dolgoztak ki, és amelynek az életbe ültetésére az országos helyreállítási és rezilienciaalapítól kértek pénzügyi segítséget. A jóváhagyott 29.295.856 lejes támogatást speciális felszerelésekre és anyagbeszerzésre fordítják.

Bodolai Gyöngyi

Foto: Nagy Tibor (archív)

A projekt megvalósításával szeretnék elérni, hogy minél kevesebbszer forduljanak elő a kórházi ellátáshoz kapcsolódó fertőzések.

Ennek érdekében elsősorban a mikrobiológiai laboratóriumot fejlesztik, korszerűsítik, ami lehetővé teszi a mikrobiológiai laborvizsgálatok felgyorsítását és minőségének javítását, több olyan felszerelés beszerzését, amelyek több és gyorsabb vizsgálatot biztosítanak.

Beszereznek egy rendszert, amely a levegő mikroflóráját méri, és lehetővé teszi a levegő baktériumszennyezettség-

ének pontosabb meghatározását azokban a helyiségekben, ahol nagy kockázatú műtéteket és beavatkozásokat végeznek.

A jóváhagyott összegből a kórház megvásárolhat egy olyan felszerelést, amely a takarítás és fertőtlenítés eredményességét jelzi sebészeti osztályokon és a műtőkben a biolumineszcencia (élő organizmusok fénykibocsátása) módszerével.

A klinikákat olyan készülékekkel, eszközökkel szerelhetik fel, amelyek a sterilizálást, takarítást, fertőtlenítést ellenőrzik.

A támogatási összegből a központi sterilizáló állomást sterilizáló berendezéssel látják el mind a műszerek fertőtlenítésre való előkészítésére, mind pedig a fertőtlenítés folyamatára.

Mobil egységeket vásárolnak a betegek elkülönítésére, akiknél kórházon belüli fertőzést vagy fertőző betegséget állapítanak meg.

Jó minőségű automata csőpostarendszert szereznek be a biológiai minták biztonságos és gyors szállítására.

A projekt életbe ültetése a megyei sürgősségi klinikai kórházban lehetővé teszi a kórházon belüli fertőzések megelőzését, számuk csökkentését, a gyors választ, ha mégis előfordulnak, megfelelő kezelésüket, az orvosi beavatkozás eredményességét – tájékoztatott közleményében a kórház sajtóosztálya.

Marosvásárhely nagyállomásán is megáll a Boldogasszony zarándokvonat

Május 25-én, csütörtökön délután a Boldogasszony zarándokvonat Marosvásárhely nagyállomásán is megáll, ahová várhatóan 17.49 órakor érkeznek, és a 40 perces pihenőt követően robot tovább Csíksomlyó felé.

A Magyar Állami Vasút (MÁV) különvonatos szerelvényén közel 900 zarándok utazik Nagyváradon, Kolozsváron, Marosvásárhelyen és Gyergyószentmiklóson át egészen Csíkszeredáig. A résztvevők között Magyarországról és a nagyvilágból a Rákóczi Szövetséggel 300 középiskolás diák utazik a csíksomlyói pünkösdi búcsúra.

Marosvásárhelyen az állomáson a százcsecsávási fúvósenekar játszik közismert dallamokat, Soós Zoltán polgármester a város nevében, Kovács Mihály Levente alelnök a Maros Megyei Tanács nevében köszönti a zarándokokat. Péter Arthur marosvásárhelyi főesperes, valamint Felföldi László

Boros Tety alkotása

pécsi megyés püspök áldását követően pedig közös imára is sor kerül.

Szeretettel várják a marosvásárhelyiek és környékbeliek csütörtökön

délután 17.45 órára, hogy köszöntsék az anyaországból érkezőket, és közösen imádkozzanak a zarándokokkal.

RENDEZVÉNY

Gyermeknap Mesevásár az Arielben

Újra megnyitja kapuit a marosvásárhelyi Mesevásár. Június 1-jén, csütörtökön a gyermeknap alkalmából reggel 9-től 19 óráig látogatható az esemény az Ariel Ifjúsági és Gyermekszínházban, ahol egész napos könyvvásár, konc-

ertek, előadások, kézműves-foglalkozások, mesesarok, ügyességi játékok, arcfestés és sok meglepetés várja a látogatókat a legfiatalabbtól a legidősebbekig. A mese-könyvvásár standjain megtalálják a Kolibri, a Pozsonyi Pagony, a Móra, a Cerkabella, a Scolar Kids, a HVG, a Manó Könyvek és a Mentor Könyvek Kiadó új és legújabb kiadványait (meséskönyvek, ismeretterjesztők, színező- és kifestőkönyvek, foglalkoztatófüzetek, társasjátékok), valamint román nyelvű mesés- és munkafüzeteket. Az esemény szervezője a Pro-Kaart Kulturális Egyesület és az Ariel Színház. Támogató a Communitas Alapítvány.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Vajda György. KORREKTÚRA: Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn. APRÓHIRDETÉS: Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasg.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasg.ro E-mail: nepujasg@e-nepujasg.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Nicolae Ciucă megerősítette, hogy pénteken lemond kormányfői tisztségéről

Nicolae Ciucă miniszterelnök szerdán megerősítette, hogy az eredeti ütemtervnek megfelelően pénteken benyújtja lemondását kormányfői tisztségéről, Klaus Iohannis államfő pedig azt mondta, hogy gyors és zökkenőmentes kormányváltást szeretne.

A Nemzeti Liberális Párt (PNL) megalapításának 148. évfordulója alkalmából az Argeş megyei Ștefănești városában megrendezett ünnepségre érkező Ciucă újságírók kérdezték arról, hogy a pedagógussztrájk miatt felfüggesztett kormányalakítási tárgyalások közepette csúszik-e a kormányfőcsere is, amelyről a nagykoalíció létrehozásakor állapotodott meg a PNL a Szociáldemokrata Párttal (PSD).

Ciucă azt mondta, hogy a leszögezett ütemterv szerint visszaadja megbízatását, arra a kérdésre pedig, hogy tagja marad-e a Marcel Ciolacu PSD-elnök vezetésével alakítandó új kormánynak, a PNL elnöke azt mondta, „miután a pénteki nap lejár, hét-főig ezt is eldönti”.

A PNL elnöke elismerte, hogy még nem sikerült megállapodni az új kormány összetételéről, amelyről tovább folyik az alkudozás. Szerinte két lehetőség van: vagy betartják a felek a kétpárti (PNL-PSD) megállapodást, vagy a koalíciós partnerek újratárgyalják a minisztériumok elosztását, de mindenképpen figyelembe veszik az egyes pártok parlamenti és koalíciós súlyát. Nem sokkal később az elnöki hivatalban rendezett sajtóértekezleten Klaus Iohannis államfő úgy értékelte, hogy Romániának a legkevésbé sem hiányoznak a politikai csatározások, a szomszédban dúló háború közepette nagyon fontosnak tartja, hogy az ország megőrizze stabilitását. Az elnök jelezte, hogy nem érdekelt az időhúzásban, gyors kormányváltást szeretne, és amint lemond a liberális kormányfő, elkezd az új kormány megalakítását célzó procedúrát, oly módon, hogy „optimális esetben” azt május 30-ig le is lehessen zárni.

Az alkotmány szerint a kormány lemondása esetén az állam-

főnek konzultálnia kell a parlamenti pártokkal egy kormánytöbbség kialakításáról, és kinevezi a miniszterelnök-jelöltet, akinek a kormányalakítási megbízástól számolva tíz napja van arra, hogy bizalmi szavazást kérjen a parlamenttől az új kormány programja és összetétele számára.

A PNL, PSD és a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) részvételével alakult nagykoalíció pártjai még a Ciucă-kabinet beiktatása előtt, 2021 novemberében megállapodtak abban, hogy a 2024-es választásokig hátralévő három év felidejénél – 2023 májusában – a liberális kormányfő átadja helyét a PSD kormányfőjelöltjének, a politikai erőegyensúly megőrzése érdekében pedig több más miniszteri tárcát is kicserél egymás között a két román párt.

A kormányfőcsere május végi határidejének közeledtével azonban a két román párt a sajtóban kezdett tüzengetni egymásnak, a múlt héten kezdődött formális kormányalakítási tárgyalások pedig elakadtak, mivel a másfél éve eltervezett „politikai vetéscseré” végrehajtását már egyik fél sem akarja az eredeti formában végrehajtani. A média szerint a két román párt korábbi ígéreteivel ellentétben kizorítaná az RMDSZ-t a kormányból, de legalábbis lefaragná kormányzati súlyát, hogy – saját vesztességét minimalizálva – az RMDSZ kormányzati posztjaival elégítse ki a másik román párt hatalmi igényeit. Ezt a magyar szövetség nem hajlandó elfogadni.

A bukaresti média szerint ezzel a lépéssel a szociáldemokrata pártelnök „sakkot adott” liberális partnerének, mert Ciucă vagy tisztségben marad a beláthatatlan idejű pedagógussztrájk idején, az azzal járó imázsvesztéssel, vagy úgy adja át „biankó cseként” a stafétát Ciolacunak, hogy még nincs véglegesítve a leendő kormány összetétele, és ezáltal a PSD elnöke – ha megkapja a kormányalakítási megbízást az államfőtől – rákényszerítheti saját álláspontja elfogadására koalíciós partnereit. (MTI)

Feladta magát Olaszországban a korrupcióért elítélt volt román pénzügyminiszter

Feladta magát Olaszországban a nemzetközi körözés alatt álló, május eleje óta szökésben lévő Darius Vâlco volt román pénzügyminiszter, akit hat év börtönbüntetésre ítélt korrupcióért a román legfelsőbb bíróság – közölte szerdán a stirileprotv.ro román hírportál, olasz közléseket idézve.

Az olasz lapok szerint Vâlco, aki egy korábbi tisztségében, Slatina város polgármestereként 2010–13 között elkövetett pénzmosásban és befolyással való üzérkedésben találtak vétkesnek a „festményügyirat” néven emlegetett perben, a Nápolyhoz közeli Portici város rendőrsén adta fel magát.

A vádirat szerint a politikus mintegy kétmillió euró kenőpénzt fogadott el egy üzletembertől előnyös önkormányzati szerződésért cserébe, és tízszeresére részesedést kért és kapott egy másik üzletembertől, cserébe azért, hogy annak cége időben és hiánytalanul megkapja a leszerződött és elvégzett munkálatok ellenértékét a városházától.

A nyolc éve indult büntető eljárás során a hatóságok három aranyrudat, 172 értékes festményt és több mint félmillió eurónyi készpénzt foglaltak le Vâlcovtól. A nála, illetve közeli ismerőseinél végzett házkutatások során a festmények között Picasso-, Renoir- és Warhol-alkotások kerültek elő, amelyek az ügyészek feltételezése szerint ke-

nőpénzből vásárolt a korrupcióval vádolt korábbi miniszter.

A Liviu Dragnea egykori szociáldemokrata (PSD) pártelnök bizalmasaként ismert Darius Vâlco 2014–2015-ben alig néhány hónapig töltötte be a pénzügyminiszteri tisztséget Victor Ponta kormányában, de a DNA 2015-ben elene indított büntető eljárása közben is a PSD legfőbb gazdasági stratégiájának számított, és Viorica Dăncilă miniszterelnök mellett tanácsadóként tevékenykedett.

A média szerint Vâlco azért menekült Olaszországba a jogerős ítélet kihirdetése előtt, mert azt reméli, hogy a romániai siralmas börtönkörülményekre hivatkozva elkerülheti kiadatását. (MTI)

Szerencsejátékká nyilvánítanak a kriptovaluta-tranzakciókat

Pénzügyi szolgáltatás helyett szerencsejátéknak kellene nyilvánítani a kriptovaluták forgalmazását a londoni alsóház pénzügyi bizottságának szerdán bemutatott jelentése szerint.

A 28 oldalas helyzetértékelés megállapítja, hogy a jegybanki támogatás nélküli kriptoeszközök – például a bitcoin és az ether – kilengésekre hajlamos árfolyama és belső értékük hiánya óhatatlanul jelentős kockázatoknak teszi ki a fogyasztókat, miközben ezek a kriptovaluták „nem szolgálnak hasznos társadalmi célokra”.

A parlamenti bizottság szerint a támogatás nélküli kriptoeszközökkel folytatott spekuláció éppen ezért jobban

hasonlít a szerencsejátékokra, mint a pénzügyi szolgáltatásokra.

A testület aggasztónak nevezte, hogy ha a támogatás nélküli kriptoeszközökkel folytatott lakossági kereskedést és befektetési tevékenységet pénzügyi szolgáltatásként szabályozzák, akkor a fogyasztók a ténylegesnél biztonságosabbnak gondolhatják e tevékenységeket, vagy úgy érzékelhetik, hogy e tranzakciók mögött hatósági védelem áll, jöllehet ilyen védelem nincs.

Mindezek alapján a londoni alsóház pénzügyi bizottsága a szerdán ismertett jelentésben erőteljes ajánlást fogalmazott meg arra, hogy a brit kormány a támogatás nélküli kriptoeszközökkel folytatott lakossági kereskedést és be-

fektetési tevékenységet ne a pénzügyi szolgáltatásokra, hanem a szerencsejátékokra vonatkozó szabályozásnak vessen alá.

A testület közölte: támogatja ugyan a pénzügyi innovációt olyan területeken, amelyeken ez potenciális előnyökkel jár, nem világos azonban, hogy a kriptovaluta-technológiák a jövőben milyen előnyökkel járhatnak a pénzügyi szolgáltatásokban, és melyek azok a területek, amelyeken e technológiák a legnagyobb hatást gyakorolhatják.

A kriptovaluták használatából eredő fogyasztói kockázatok azonban már most is jelen vannak és ténylegesek – áll brit parlamenti szakbizottság szerdai jelentésében. (MTI)

Ország – világ

Az alkotmánybíróság előtt az új oktatási törvény

A Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR) és a Jobboldal Ereje szerdán megtámadta az alkotmánybíróságon az új oktatási törvényt. Érvelésük szerint a jogszabály több alkotmányellenes előírást tartalmaz, amelyek korlátozzák a gyermekek oktatáshoz való jogát, és sértik a jogegyenlőség elvét. A két párt szerint a törvények jogalkotási „pontatlanságai” sértik a jogbiztonság, a kiszámíthatóság és a szabályok egyértelműségének elvét, és alkotmányba ütközik az az előírás, amely lehetővé teszi a diákok kizárását az iskolából, ugyanakkor diszkriminatív a középiskolai felvételre vonatkozó előírások is. Az USR szerint emellett sértheti a diákok és a tanárok magánélethez való jogát, hogy nincs szabályozva az iskolai térfelügyelő kamerák felvételeinek felhasználása. A két ellenzéki párt szerint ugyanakkor a felsőoktatási törvény is sérti az oktatáshoz való jogot azáltal, hogy csak a 30 év alatti egyetemi hallgatóknak nyújt árkedvezményt a tömegközlekedésben. (Agerpres)

Sztrájkra készül a Sanitas

Romániában a több mint százezer egészségügyi dolgozó érdekeit képviselő Sanitas szakszervezet újabb bérkövetelő tüntetéssorozatba kezdett kedden, és június közepére általános munkabeszünetést helyezett kilátásba. A Sanitas 150 képviselője jelképes sztrájkorségbébe állt az egészségügyi minisztérium épülete elé, azzal vádolva a kormányt, hogy nem tartotta be ígéretét, miszerint a közsférára év végéig hirdett létszámstop nem terjed majd ki az egészségügyre és a szociális ellátásra, ugyanakkor azt állították, hogy a februári tüntetések nyomán született, a bérek inflációkövető kiigazítására vonatkozó kormányzati ígérek sem teljesültek. Viorel Husanu szakszervezeti elnök szerint elsősorban a hatályos bértörvény által előírt, rendre elnapolt béremelések folyósítását követelik, továbbá tiltakoznak az ellen, hogy a kormány takarékosági intézkedései miatt veszélybe kerül az üdülési utalványok finanszírozása. A Sanitas június 8-án kétórás figyelmeztető sztrájkot, június 15-ére pedig általános sztrájkot helyezett kilátásba a romániai egészségügyi rendszerben. (MTI)

Népi társnak ismerték el a holodomort

A szlovén parlament határozatban ismerte el népi társnak a Szovjet-Ukrajnában 1932–33-ban mestersegesen előidézték éhínséget, a holodomort, amelyben több millió ukrán vesztette életét. A kedden késő este elfogadott határozatot az ellenzéki Baloldal párt kivételével az összes parlamenti frakció támogatta. Szlovénia ezzel csatlakozott ahhoz a több mint 20 országból álló csoporthoz, amely már népi társként ismerte el a holodomort – írta a Vecer című szlovén napilap szerdán. A nyilatkozatot a szlovén kormány is támogatta. Volodimir Zelenszkij ukrán elnök Twitter-oldalán fejezte ki háláját a szlovén lépésért. Azt írta, hogy a történelmi igazságszolgáltatás mellett elkötelezett országok nemzetközi koalíciója tovább erősödik. (MTI)

Kétpártiság és prioritások

(Folytatás az 1. oldalról)

lej körüli, a tanári pálya nem vonzó. Így juthatott oda a tanügy az évek során, hogy jelenleg több ezer szakképzetlen, illetve nyugdíjas pedagógus oktat, a funkcionális alfabetizmus egy kutatás szerint 50%-os Romániában. Tehát nagy a baj, és az években át megkísérelt (ál)reformok nem tudtak gyökeres változást elérni a tanügyben.

Másfelől ott vannak a gyermekek, a szülők a teljes bizonytalanságban, hiszen mi lesz akkor, ha a tanárok bojkottálni fogják a felvételt, érettségit?! Nekik ki tartozik felelősséggel? A pandémia idején botorkált az ún. online oktatás, hiszen az elektronikai eszközök, az internethálózat, a digitális készségek, tankönyvek hiánya miatt (és az elavult oktatási infrastruktúrát még nem is említettük) nem lehet teljes értékű oktatásnak nevezni azt, ami zajlott. Nehéz két-három év áll a diákok mögött, ezt most betetőzi a tanügyiek „bekeményítése”.

A pedagógusok sztrájkját várhatóan az egészségügyi szakszervezetek munkabeszünetése követi. A mintegy százezer egészségügyi dolgozó érdekeit képviselő Sanitas már kedden tüntetésbe kezdett, és június közepére általános sztrájkot helyezett kilátásba. Ők is ígéretszegéssel vádolják a kormányt. Tiltakoznak a közsférára év végéig hirdett létszámstop miatt, illetve a bérek inflációkövető kiigazításának elmaradását nehezményezik. Már csak a közigazgatásiak kell felocsúdjának, ahol vagy négy éve a hierarchia megtartása miatt nem nőttek a bérek, az infláció pedig ugye egyre csak szárnyal...

Felmerül a kérdés, hogy mennyire komolyan gondolja a politikum, amikor prioritásnak nevezi az oktatásügyet, az egészségügyet? Mert ez eddig csupán a mindenkori kormányok retorikájában érhető tetten. Talán kiderül, ha valahogy lebonyolítják a kormányfőcsere és az ezzel járó minisztériumok elosztásának újratárgyalását.

A szlovén miniszterelnök százmillió eurós intézkedéscsomagot jelentett be a nyugdíjak emelésére

Robert Golob szlovén miniszterelnök szerdán százmillió eurós intézkedéscsomagot jelentette be a nyugdíjak emelésére a Nemzedékek közötti együttélés napjai című kétnapos rendezvény megnyitóján Ljubljanában – közölte a szlovén közszolgálati televízió.

A csomag négy intézkedést foglal magába, és ezekről befejeződtek a tárcaközi egyeztetések – mondta a kormányfő.

Jelezte: első intézkedésként novemberre előre hozzák a nyugdíjak 1,8 százalékos korrekcióját, „annak érdekében,

hogy még az év vége előtt teljesüljön az ígéret, miszerint a garantált nyugdíjminimum 700 euró lesz”.

A második intézkedéssel minden özegegy nyugdíjat legkésőbb január 1-jéig a garantált nyugdíjminimumhoz igazítanak – tette hozzá. Golob szerint ez az intézkedés mintegy 10.000 személyt érint majd.

A harmadik intézkedés a fogyatékkal élőkkel foglalkozik, azokkal, akik egészségi problémák miatt rézmunkaidőben dolgoznak – hangsúlyozta, rámutatva, hogy a jelenlegi jogszabályok szerint az ő nyugdíjmegállapításuk csökkenne, de

ezt január 1-jétől megváltoztatják. „Azokat, akik ettől az időponttól kezdve mennek nyugdíjba, úgy értékeljük majd, mintha teljes munkaidőben dolgoztak volna” – mondta Golob.

A negyedik intézkedés a karácsonyi nyugdíjpótlék. Ezt ugyanúgy számítják majd ki, mint a juttatások éves összegét, amelyet júniusban fizetnek ki, de a nyugdíjpótlék alacsonyabb lesz, az éves juttatás 40 százaléka – magyarázta Golob. Ezeket karácsonykor fizetik ki, hogy támogassák a generációk közötti harmóniát – húzta alá a szlovén miniszterelnök. (MTI)

Felavatták a marosludasi bíróság épületét

Fotó: Maros Megyei Törvényszék

(Folytatás az 1. oldalról) hogy helyben működik a bíróság. E befektetés révén a közeljövőben nem kerül szóba a bíróság megszüntetése. Nagyon szép lett az épület, igényes a kivitelezés. A Marosludasi Polgármesteri Hivatal egy 3200 négyzetméteres telket biztosított, de minden építkezéssel járó költséget az Igazságügyi minisztérium állt – tájékoztatott Kis István, Marosludas alpolgármestere.

20 millió lejes beruházás

Az építkezést már 2011-ben kezdeményezték, de a bürokratikus ügyintézés és huzavona miatt kilenc évet késték a munkálatok megkezdésével. Az új épület közel 20 millió lejbe került. Alapterülete 1288 négyzetméter, s az emelettel együtt közel 1928 négyzetméter hasznos felülettel rendelkezik.

Az épületben a bírák és a bírósági személyzet irodáin, valamint a tárgyalótermeken kívül zárkák – nőknek és férfiaknak külön – és gyermekeknek fenntartott speciális termek találhatók.

Az eseményen jelen lévő dr. Andreea Ciucă, a marosvásárhelyi Fel-

lebbviteli Bíróság elnöke kiemelte, hogy nagyon sokat küzdöttek az intézmény új épületéért, amit a kivitelezésnek sikerült határidőre elkészíteni.

– A marosludasi bíróságnak korszerű épülete lett, olyan, amit a XXI. századi igazságszolgáltatás megkíván. Egy kisebb városban sem szabad engedni a standardokból, hiszen a bíróság az az intézmény, amely az állampolgárok szolgálatában áll, s ahol megfelelő és méltó környezetet kell biztosítani – mondta az elnök.

A bíróság elnöke, Ioan Mangu Florin az avatóünnepségen úgy értékelte, hogy az új épület a Maros Megyei Törvényszékkel és a Fellebbviteli Bírósággal folytatott közös erőfeszítésük eredménye, amely a helyi közösség érdekében jött létre.

A bírósághoz Marosludason kívül területileg Radnót, Nagysármás, Cintos, Magyarbükkös, Marosbogát, Maroskece, Kutyalva, Kisikland, Mezőméhes, Mezőbodon, Mezőszengyel, Mezőtóhát, Mezőceked és Mezőzáh tartoznak.

A bíróságon hat bíró és 13 hivatalnok dolgozik.

Mit vigyünk magunkkal?

A kérdés már régóta izgat, ugyanis teljesen nem mindegy, nem közömbös, mit viszünk, illetve hozunk magunkkal. Például a közösbe, piknikre (ha még van ilyen ki-ki alapon szervezett görbe este, morzsa, pinkaparti). Hozzuk magunkkal kiskést, villát, kanalat. Hozzuk magunkkal kedvenc vicceinket és százszor elismételt aranyköpéseinket, hátha valaki még nem unja.

Gyakran feltették a kérdést, legtöbbször célzatosan, nem kevés arroganciával és tettetett kíváncsisággal társaságban, interjúk végén, egyéb, nem éppen kivételes alkalmakkor: mit vinne magával a Holdra, Marsra egyéb társbolygókra vagy a világűr(öm)be?

Először is, ki kíváncsi a Holdra vagy Marsra és a többiへ helyekre ilyen szép nyári időben? Akinek ingere, ám kövesse. Én maradok a Földön. Jobb ma egy földönfutó, mint holnap egy űrcsavargó. (A 22. század közmondásaiból.) Nem biztos, hogy a közeljövőben tömegesen el kellene hagynunk ezt a régi, kissé már kopottas bolygót. Nem fenyeget űrcunami, aszteroid-összeütközés, baljós csillaghullás, amit az amerikai katasztrófafilmek előszeregettel vetítenek a naív és önelégült/rövidlátó nézők elé. A rövidlátás ezúttal nem a vetítövászontól mért (nem)látás távolságára vonatkozik.

Aztán, ha már elmennénk a Földről, nem biztos, hogy vinnénk valamit is levegőn és vízben kívül. Élelmiszer lesz kapszulában, olvasmányt a Földről küld majd az űrkönyvtár online, kérésre May Károlyt vagy Marx Károlyt, Verne Gyulát vagy Krúdy Gyulát. Az efféle változatos könyvtári állomány kimeríthetetlen már ma is, az írás felfedezése után 8000 évvel. Nem szólván arról, hogy az emberiség őszere aruló tömegei, ha nem ruhát és műszaki cikket ömlesztettek minden mennyiségben és silány minőségben, akkor megunt, megtagadott vagy soha el nem olvasott, másoktól elcsent könyveket kínálnak a porból és rupimoll-zajban.

Aztán a Holdon nem olyanok a fényviszonyok, hogy könyvet olvassunk. Az űrruhadivat lassan mutál, egyáltalán lesznek ott korzók, ruhaparadék, operaházi esték, ahol fel lehet öltetni az itthon még a Textila Muresben csináltatott taxidónk, fecskéfrákú frakkunk űrkozstím változatát? Nem, erre

nincs túl biztató válaszom. Az űrmeztelenkedés – mai tudásunk szerint – életveszélyes. Ne keress a Holdon nudistastrandot! (A 22. század közmondásaiból.)

Elhangzott olyan javaslat, is, hogy az űrszemetet össze kellene szedni, és egy terméketlen, haszontalan, nemzetközi egyezményekben szabályozott kukabolygóra kellene összegyűjteni. Ugyanide kerülne a Föld felszínén vagy mélyében

már tárolható szemét, hulladék. Persze a fejlődés során aztán több bolygóra lenne szükségünk, ez már természetes, ahogy a világegyetem

tágul, úgy emelkednek az igényszintek is, és létesülnének a szelektív hulladékgyűjtés ürügyén üveg-, papír- és műanyagtárló meddőhányók az űrben. (Feltételezhető, hogy oda is elér majd a szervezett bűnözés – megvetné lábát a súlytalanság ellenére a űrszeméttaffia nápolyi előzményekkel.)

És mi sem természetesebb, fontosabb, mint az ember és az űrlények egészsége. Ezért az emberi egészség érdekében az intellektuális szemetet is fellövik a szeméthordozó rakétákkal egy erre kijelölt kopasz bolygóra, ahol aztán maguktól összerogynak vagy egymást megsemmisítik az ordas ideák. Ha ez nem menne, fel kell küldeni néhány konteofilozófust, tanügyminiszter-helyettest és cenzort, háborús uszítót, akik aztán elvégzik az ártó eszmék lenullázását.

Ha rákényszerítenek, azért vinnék magammal egy jókora guriga sajtot abból az óriás hollandi fajtából (Alkmaar), és remélhetőleg az űr körülményei között tartósítható lesz hosszú időre a magos barna/feke kenyér. (A hétleges.) Pia? Nem alkoholizálunk az űrben. Elég, ha tudjuk, ennek esett áldozatul a rossz nyelvek és az amerikai hirszerzés szerint szegény Gagarin. Lajka kutyaról nem is szólva, aki vodkafüggő volt.

Ezek után elvárható, hogy olvasóink nem fogják a Holdra vágni, sem a Vénuszra, mert ott nincsen katolikus gimnázium ügye, nincs Hezbollah, olimpia, Európa-bajnokság, igaz, nincs táblamázolás sem, midőn a Holdat jelző űrtáblát ismeretlen tettesek a holdfogyatkozás vaksötétjében rendszeresen Luna-ra mázolja át.

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

Megkezdődött a 24. Marosvásárhelyi Diáknapiak és Diákfesztivál

Tegnap délután több száz egyetemista vonult fel Marosvásárhely főterén, amivel kezdetét vette a 24. Marosvásárhelyi Diáknapiak és Diákfesztivál. A Marosvásárhelyi Magyar Diákszövetség (MMDSZ) által szervezett rendezvényesorozat május 24–27. között zajlik több ezer egyetemi hallgató részvételével. A szerdai felvonulást követő programokra a víkendtelepi sportbázison, a Maros-parton, a GoKartnál kerül sor

Fotó: Nagy Tibor

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

Családon belüli erőszak: több az eset, vagy csak többen kérnek segítséget?

Az áldozatok fele visszautasítja a nyomkövetőt

Nőtt a családon belüli erőszaknak minősülő bűncselekmények száma a tavalyi év azonos időszakához képest: 6,7 százalékkal több ilyen bűncselekményt jegyeztek Romániában az év első négy hónapjában, és 4075 távollattartási rendeletet bocsátott ki a rendőrség. Ezek a számok azonban nem feltétlenül jelentik azt, hogy ténylegesen elterjedtebbé vált a jelenség, hanem hogy nő azoknak az áldozatoknak a száma, akik segítséget mernek kérni. Ám még így is az esetszám, ami a hatóságok tudomására jut, csupán a jéghegy csúcsát jelenti.

Menyhárt Borbála

rében számos tényezőt kell figyelembe vennünk: meg kell nézni többek között, hogy mely megyékben, mely településeken növekedett esetleg az esetek száma, került-e sor ezt megelőzően az adott helyen tájékoztató kampányokra, amelyek nyomán tudatosult az érintettekben, hogy ők áldozatok, és vették a bátorságot, hogy segítséget kérjenek. A képviselő úgy véli, hogy az utóbbi időben jelentett magasabb esetszám hátterében az áll, hogy nőtt az áldozatok bizalma a hatóságokban, abban, hogy igenis beavatkoznak, amennyiben a segítségüket kérik, hiszen az utóbbi évekbeli törvénymódosítások nyomán ma már sokkal hatékonyabb eszköztárral rendelkeznek. Ugyanakkor fontosnak tartotta kiemelni, hogy a jelentett esetek még mindig csak a jéghegy csúcsát képezik, a valóságot tükröző, pontos adatok nincsenek, hiszen még mindig rengetegen vannak, akiket bántalmaz a társuk, de nem mernek róla beszélni, sem segítséget kérni.

Mint mondta, pozitívum, hogy az utóbbi időben nem csak a tettelegességet jelentik az áldozatok, hanem egyre inkább a lelki terrort, a megfélemlítést is.

Az áldozatok több mint fele visszautasítja a nyomkövetőt

A képviselő hangsúlyozta, az összes érintett intézménynek, civil szervezetnek az együttműködésére van szükség ahhoz, hogy hatékonyan lehessen fellépni az áldozatok védelmében, mindenki a saját területén be tud avatkozni, összehangolt munkával. Védett házak üzemelnek, ahol ideiglenes menedéket nyújtanak a menekülni kényszerülő áldozatoknak és gyerekeiknek, civil szervezetek központokat működtetnek, ahol ingyenes pszichológiai és jogi tanácsadást biztosítanak számukra. A bántalmazás helyszínére érkező rendőrnek lehetősége van azonnali távollattartási rendeletet kibocsátani, ugyanakkor néhány megyében – Maros megyében is – bevezették az elektronikus nyomkövetőt, a lábbilincset. Annak ellenére azonban, hogy ez pluszbiztonságot jelent az áldozatoknak, nagyon sokan elutasítják.

– Most azon kell dolgoznunk, hogy a nyomkövető minél szélesebb körben elfogadottá váljon az áldozatok körében,

ugyanis jelenleg az egyik legnagyobb gond, hogy amikor a hatóságok indokoltan tartják, és elrendelik a távollattartási végzés betartását nyomon követő karkötő használatát, az áldozatok több mint fele elutasítja ezt – tette szavá Csépe Éva Andrea. Amennyiben pedig az áldozat nem vállalja, nem szerelik fel a lábbilincset a bántalmazó bokájára. A rendszer ugyanis úgy működik, hogy az áldozatnál is kell legyen egy kis mobil eszköz, amely hangjelzéssel adja tudtára, ha az agresszor a közelben tartózkodik, ugyanakkor automatikusan jelez a rendőrségnek is; a rend őrei mindkét féllel azonnal felveszik a kapcsolatot.

Az áldozat nem akar ártani a bántalmazónak

Érdeklődésünkre, hogy mi lehet a magyarázata annak, hogy ilyen nagy arányban visszautasítják az áldozatok a nyomkövető eszközök igénybevételét, *Teodora Baba*, a családon belüli erőszak áldozatait több mint másfél évtizede felkaroló Kelet-európai Szaporodás-egészségtani Intézet pszichológusa elmondta, a tapasztalataik alapján több ok áll a háttérben. Elsősorban talán amiatt, hogy a történetek ellenére is ragaszkodnak a bántalmazóhoz, hajlamosak azt gondolni, hogy egyszeri, véletlenszerű eset volt az erőszakos megnyilvánulás, és bíznak abban, hogy többé nem fog előfordulni, még akkor is, ha már előzőleg többször megtörtént, és esetleg súlyosabbá is vált. Az áldozatokkal nap mint nap dolgozó pszichológus rámutatott, a bántalmazás gyakorisága változó, a kapcsolat elején nagyon ritkán, talán évente egyszer fordul elő, nagy szünetek vannak két bántalmazás között. Az áldozat pedig ilyenkor hajlamos azt hinni, hogy a párja megváltozott. Aztán egy idő után egyre gyakoribbakká válik az erőszakos viselkedés. – A bántalmazást általában egy kedvező időszak követi – mi mézesheteknek hívjuk –, a felek kibékülnek, és az áldozat reménykedik, hogy ez az időszak minél tovább tart, ezért nem szeretne ártani a bántalmazónak. A közel két évtizedes tapasztalatom alapján ki merem jelenteni, hogy az esetek 90 százalékában az áldozatok nem szeretnének különválni a társuktól, nem akarnak ártani neki. Nem akarják megbüntetni, börtönbe juttatni, mindössze annyit szeretnének, hogy megváltozzon a viselkedése, és ezáltal megszűnjene a problémáik. Voltak olyan esetek is, hogy az áldozatok nem rendelkeztek elegendő információval a nyomkövető rendszerről, annak működéséről, és attól tartva, hogy ők is folyamatos megfigyelés alatt állnak majd, és ez zavarja majd őket a mindennapi teendőikben, visszautasították ezt a lehetőséget. De volt nálunk, a menedékhelyen elszállásolva olyan áldozat is, aki kérte a nyomkövetőt, és az igen hasznosnak bizonyult a védelmében – mondta a pszichológus.

A segítséget kérő áldozatok 30 százaléka felsőfokú végzettségű

A marosvásárhelyi Kelet-európai Szaporodás-egészségtani Intézetben nem tapasztalták, hogy az utóbbi időben nőtt volna a segítségért hozzájuk forduló áldozatok száma. Az otthonukból menekülőknél ideiglenes szállást adó menedékhelyen az idei év első három hónapjában 37 személyt, 19 felnőttet és 18 gyereket szállásoltak el, a tanácsadó központ szolgáltatásait pedig 32-en vették igénybe. *Teodora Baba* hangsúlyozta, amióta családon belüli erőszak áldozataival dolgozik – lassan két évtizede –, a tavalyi év volt az első, amikor a központhoz forduló áldozatok többsége, azaz 31 százaléka felsőfokú végzettséggel rendelkező személy volt. A pszichológus szerint ez igen beszédes, hiszen cáfolja azt az elterjedt tévhitet, miszerint a családon belüli erőszak az iskolázatlan, rossz körülmények között élőket érinti.

Örvendetes, hogy tavaly az intézethez forduló 37 százaléka vidékről érkezett, ami azt jelenti, hogy egyre többen vannak a kisebb, zártabb közösségekben is, akik nem érzik úgy, hogy szégyellniük kellene, ami velük történik, és segítséget mernek kérni. A 2022-es év folyamán az áldozatok több mint felét a különböző hatóságok, intézmények, rendőrség, SMURD rohammentő szolgálat irányította a Kelet-európai Szaporodás-egészségtani Intézethez, ami beszédes bizonyítéka annak, hogy az érintett intézmények, szervezetek között igen jó az együttműködés.

Örvendetes, hogy tavaly az intézethez forduló 37 százaléka vidékről érkezett, ami azt jelenti, hogy egyre többen vannak a kisebb, zártabb közösségekben is, akik nem érzik úgy, hogy szégyellniük kellene, ami velük történik, és segítséget mernek kérni. A 2022-es év folyamán az áldozatok több mint felét a különböző hatóságok, intézmények, rendőrség, SMURD rohammentő szolgálat irányította a Kelet-európai Szaporodás-egészségtani Intézethez, ami beszédes bizonyítéka annak, hogy az érintett intézmények, szervezetek között igen jó az együttműködés.

Illusztráció

Fotók: Nagy Tibor (archív)

Az országos rendőr-főkapitányság tájékoztatása értelmében az idei év elejétől április végéig kiadott 4075 ideiglenes távollattartási rendelet közül 1707-ből lett végül végzés a bíróság döntése nyomán – adta hírül az Agerpres hírügynökség. A családon belüli erőszaknak minősülő bűncselekmények száma a 2022-es év hasonló időszakához viszonyítva 6,7 százalékkal, 16.667-ről 17.792-re nőtt.

A bűncselekmények közül a legtöbb (10.894, 62 százalék) ütlegetés és egyéb erőszakos tett volt, 2036 (12 százalék) fenyegetésnek, 1672 (10 százalék) családelhagyásnak minősült. 1304 esetben (7 százalék) a távollattartás szabályainak megszegését, 670 esetben (4 százalék) a kiskorú felügyeletével kapcsolatos szabályok áthágását állapították meg a rendőrök. A büntettek közül 14.686-ot a lakhelyen, 3106-ot nyilvános helyen követtek el. Az idei év első négy hónapjában a családon belüli erőszakot elkövetők és az áldozatok száma is nőtt, szám szerint 18.603-ra, illetve 17.397-re. Az áldozatok közül 3399-en férfiak, 12.334-en nők, 2870-en kiskorúak. A vizsgált időszakban 3674 távollattartási végzést adtak ki a bíróságok, ezek közül 1707-et rendőrségi ideiglenes távollattartási parancs alapján. 4013 távollattartási végzést az áldozatok, 318-at az ügyészek, 312-t pedig más illetékes intézmény kérésére bocsátottak ki – közölte a rendőrség. A távollattartás szabályainak megszegése miatt 1304 eljárást indítottak, 31 százalékkal többet, mint 2022 ugyanazon időszakában. Az említett időszakban 151 agresszort köteleztek elektronikus nyomkövető viselésére – derül ki a rendőrség tájékoztatásából.

Bár a hivatalos adatok szerint magasabb a bejelentett esetek száma, ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy az eddigieknél elterjedtebbé vált a jelenség – véli *Csépe Éva Andrea* Maros megyei parlamenti képviselő, a munkaügyi és szociális védelmi bizottság alelnöke. A képviselő a Kolozsvári Rádióknak adott interjújában rámutatott, az esetszám-növekedés hátte-

Nap mint nap daganatos beteg gyerekek között

Elviselhetőbbé teszik a kórházban töltött hónapokat

A rákos megbetegedések nemcsak a felnőtteket érintik, hanem gyakran pár hónapos, óvodás vagy elemi osztályos kislányokat is. A kis páciensek körében általában magas a gyógyulási arány, azonban hosszadalmas, fájdalmas, nehéz út vezet odáig: nyolc-tíz, kórházban töltött hónap, emberpróbáló mellékhatásokkal járó kezeléseket sorozata, a tágabb családtól, barátoktól való elszigeteltség. A Little People Egyesület immár 21 éve dolgozik azért, hogy az ország több városában, a kórházak gyermekonkológiai részlegein fekvő kiskorúak és szülei mindennapjait megkönnyítse, elviselhetőbbé tegye. Barabás Tünde, az egyesület pszichológusa Marosvásárhelyen, a Maros Megyei Klinikai Kórház 2-es számú gyermekonkológiai részlegén teszi ezt négy éve, vele beszélgetünk a kis hősök mindennapjairól, három-négy évesekről, akik a katétértúró vagy lombárpuncióról szemrebbenés nélkül beszélnek.

Menyhárt Borbála

Hiánypótló szolgáltatásokkal egészíti ki a gyermekonkológiai ellátást a Little People Egyesület: gyerekbarátta varázsolják a kórházi osztályokat, ahol a daganatos betegséggel diagnosztizált kis pácienseket kezelik, játszószobákat alakítottak ki, illetve rendszeresen bejárnak hozzájuk a klinikára, játszanak velük, programokat szerveznek nekik, táborozni viszik őket, ugyanakkor lelki támaszt nyújtanak a szülőknek is életük eme emberpróbáló időszakában.

Tavaly ünnepelte a 20. születésnapját a Little People Egyesület. Munkatársai két évtizeddel ezelőtt először Kolozsváron kezdtek el dolgozni a kórház gyermekonkológiai részlegén fekvő gyermekekkel, az évek során pedig egyre bővült ez a kör, és mára az ország számos gyermekonkológiai részlegén jelen vagyunk. Bukarestben több kórházban, Kolozsváron kettőben. Marosvásárhelyen két kórházi osztállyal állunk kapcsolatban, az egyik a dr. Horváth Adrienne vezette 2-es számú gyermekklinika, ahol állandó jelleggel jelen vagyunk, a másik a megyei sürgősségi kórházban lévő gyermekrészleg, amellyel ugyancsak jó kapcsolatot ápolunk, de azt elsősorban az Együtt a Rákos Gyermekekért egyesület támogatja.

A 2-es számú gyermekklinikán, ahol én dolgozom, négy kórteremben látják el a daganatos betegségekben szenvedő gyerekeket, évente átlagban 20-30 gyerekkel szoktam foglalkozni, nem mind

újonnan diagnosztizált kiskorúak, vannak olyanok is, akiknek a fenntartó kezelés végett alkalomadtán vissza kell jönniük néhány napra.

– Általában mennyi ideig kell kórházban tartózkodniuk az onkológiai kezelésre szoruló gyerekeknek?

– Egy leukémiás gyerek esetében – ami a legsűrűbben előforduló diagnózis nálunk – nyolc-tíz hónapig tart az aktív kórházi kezelés. Ezalatt másfél havonta, egy-egy hetes megszakításokkal ugyan, de folyamatosan a kórházban van a gyerek. Az egyhetes szünetek alatt pedig, amit otthon tölt, biztonsági okok miatt közösségbe nem mehet. A nyolc-tíz hónapos intenzív kezelés után vár rájuk egy hároméves fenntartó kezelés, amikor először kéthetente, aztán havonta, majd háromhavonta kell újra és újra visszatérniük egy-két napig a kórházba. A pár hónapos babától a tizenéves fiatalig változó a kezelésre szoruló kiskorúak életkora, de talán leggyakrabban a 2-10 év közötti korosztályhoz tartozó gyerekekkel dolgozom. A kórházban töltött idő alatt egy szülő ott lehet a gyerekekkel, arra is lehetőség van, hogy váltsák egymást. De sajnos olyan gyerek is volt, akit a diagnózis felállítását követően otthagytak a szülei.

– Felfogják-e egyáltalán a gyerekek, hogy valójában mi is történik velük?

– Ez nagyon gyerekfüggő. Sokan azt gondolják, hogy a kisebbek kevésbé fogják fel, hogy mi történik velük, de ez nem így van. Az elején minden gyereknek nagyon nehéz, a kezdeti időszak az, amikor a legtöbbet kell dolgozunk velük. Egy idő után valamelyest elfogadják a helyzetet, de folyamatosan vannak hullámvölgyek. A kicsikkel játékosan dolgozunk, de nagyon fura, hogy egy három-négy éves gyerekkel katétértúróról vagy lombárpuncióról beszélgetünk. Ebben a korban nekem nem kellene ilyen kifejezéseket használnom, nem kellene tudniuk, hogy mit jelentenek ezek a szavak, de sajnos nekik ez a mindennapi realitásuk, és ennek hatására túl korán felnőnek. Ez is közrejátszik abban, hogy esetenként a korosztálybeli gyerekekkel nem is találják már a közös hangot, hiszen az osztálytársak, barátok nem értik, hogy mi történik velük.

– Hogyan zajlanak a foglalkozások, miként próbáltok segíteni?

– Én azt szoktam mondani, hogy akkor végeztem jó munkát, ha a gyerek azt mondja, bátrabb vagyok, mint a bátor oroszlán. A diagnózis felállítása után, kortól függetlenül, minden gyerek kap egy hátizsákot, amelyben terápiás anyagok vannak, pl. egy kis sárga plüssjáték, a bátor oroszlán. Elmagyarázzuk nekik, hogy mostantól ez a kis oroszlán a legjobb barátjuk, vagy ha dühöse, úgy kezelhetik, mint a legnagyobb

ellenségüket. A csomagban van egy orvosfelszerelés-készlet, a kisebb gyerekekkel eljátsszuk, hogy ők az orvosok, és megvizsgáljuk a bátor oroszlánt. Ilyenkor elkezdnek mesélni, elmondják, hogy hideg a sztetoszkóp, hogy itt fáj, ott fáj, és ebből kiderül, hogy esetleg hol fáj nekik, mitől félnek. A célunk az, hogy a diagnózissal járó elsődleges trauma és a kezelés közben adódó kisebb-nagyobb megpróbáltatások feldolgozásában segítsük őket, illetve minél jobban felkészítsük azokra az orvosi eljárásokra, amelyek a kezelés során várnak rájuk. Próbáljuk az ő nyelvükön elmondani nekik azokat az információkat, amelyekre szükségük van, hiszen egy új helyzetbe, új környezetbe kerültek, ahol idegen személyek számukra érthetetlen beavatkozást végeznek rajtuk. Minél több információt kapnak, annál könnyebben el tudják fogadni, hogy mindez szükséges, és a javukat szolgálja.

Van olyan szülő, aki nem mondja el a gyerekének, hogy mi történik vele, mi ezt is elfogadjuk, a tevékenységek során nem is használunk olyan szavakat, mint rák vagy daganat, hanem azt mondjuk, hogy betegség. És mindig azzal az információval dolgozunk, amit a gyerek megoszt velünk.

A halál témája is felmerül, volt olyan négyéves gyerek, aki megkér-

te, hogy van ez, de nálunk egy idő után az adott kórteremben fekvő gyerekek és a szülei egy nagy családdá kovácsolódnak össze. Mindig meg szoktuk beszélni a szülőkkel, hogy mit és mennyit mondunk el. Ők döntenek, hogy azt mondjuk, hogy hazament, vagy másik kórházba vitték át az illető gyereket. Természetesen ez a kisebbekkel működik, ők elhiszik, azonban a nagyokat nem lehet félrevezetni.

– A ti munkátok valójában kiegészíti az egészségügyi ellátást, hiszen miközben az orvosok, ápolók a gyógyulásukhoz szükséges kezelést biztosítják, ti a lelkiellátásukat gondoskodtok...

– Nagyon hálás vagyok, amiért dr. Horváth Adrienne gyermekgyógyász főorvossal és a csapatával kiválóan együttműködünk, rendkívül nyitottak, látják az értelmét a munkánknak. Minden reggel először bemegyek hozzájuk, elmondják, hogy az adott gyerekre aznap milyen beavatkozások várnak, hogy érzzi magát, és ennek megfelelően dolgo-

zom vele. Ha az orvosok, asszisztensek tapasztalnak valamit egy gyereknel vagy az anyukánál, hogy éppen nincsenek jól, nem jó híreket kaptak, felhívják a figyelmem erre. Ez óriási segítség.

– Minden nap mindenik bent fekvő gyerekekhez eljutsz?

– Igen, és ennek az az előnye, hogy minden nap az adott eseményre, problémára tudunk reagálni, amivel a gyerek éppen szembesül. Az egyik legfontosabb elvem, hogy minden gyerekért vagyok ott, nem egy-kettőért. A három hónapos babához is bemegyek minden nap. Ez akkor fogalmazódott meg bennem, amikor elvesztettünk egy-egy gyereket, és ezekben a helyzetekben segítette a tudat, hogy a többieknek szükségük van rám. A tevékenységek során, ha az orvosok megengedik, minden gyereket összegyűjtök a játszószobában – amit a kórházi részlegben a Little People Egyesület alakított ki –, ahol először egy kreatív terápiás foglalkozásra kerül sor, különféle témákat dolgozunk fel, beszélünk az érzelmekről. Van amikor kaktuszt készítettünk papírból, miközben a szúrós növény kapcsán arról beszélgetünk, hogy mi az, ami őket szúrós hangulatba szokta hozni, amikor csak azt szeretnék, hogy mindenki hagyja békén őket. Ilyenkor számtalan dolog merül fel, például hogy amikor kijönnek az afták a szájukban a kezelés hatására, és fájdalmassá válik az evés, vagy hogy nehezen viselik, amikor jön az asszisztens

– De akkor is ott van a 25 százalék, akit elveszítettek. A többi gyereket mennyire viseli meg, amikor egy társukat elveszítik?

– Nem tudom, más kórházban

Barabás Tünde

néni a tüvel. Amikor érkezik egy új gyerek, kórházi térképet készítünk, hogy tudják, mi hol van, melyik például a főasszisztensnő szobája, ez segít nekik abban, hogy elfogadják a közeget, ahová kerültek, és ahol hónapokat kell eltölteniük. Igyekszem mielőbb megismerni minden gyereket, megtudni, melyek a kedvenc állatai, mesefigurái, és ennek függvényében otthonossá tenni a kórteremben az ágya körüli részt. A tevékenység után játszunk a játszószobában, ahol a playstationtól a kirakósig, társasokig minden megtalálható, folyamatosan bővítjük, színesebbé tesszük a játékkészletet az igények függvényében. Ha van hároméves dinómánias gyerek, akkor dinós játékokat szerzünk be. Am gyakran annyira legyengül a bent fekvő gyerekek immunrendszere, hogy minden kis fertőzés veszélyes lehet rájuk nézve, így a játszószobába sem jöhetnek. Ilyenkor utólag bemegyek hozzájuk, és egyéni foglalkozást tartok velük.

– Valójában a gyerek az, aki végigmegy az emberpróbáló kezelésen, de talán a szülőnek mégis nehezebb, hiszen tehetetlennek érzi magát, lelkiileg tönkremegy, de mégis kifelé azt kell sugározni, hogy bizakodó. A gyerek ugyanis nem láthatja, hogy anya fél, sír. Hogyan próbáltok a szülőknél segíteni?

– A diagnózist nem a gyerek kapja, hanem a család, a szülőknek valóban nehezebb szembenézni ezzel a helyzettel, mint a gyerekeknek, azért is, mert általában egyből a halál gondolata fogalmazódik meg bennük. A szülők tudják, hogy ott vagyok a kórházban, bármikor bejöhettek hozzám, de igyekszem mindennap megkérdezni, hogy vannak-e látom, hogy szomorkásabb a hangulatuk, kideríteni, történet-e valami, beszélgetünk-e róla.

A kórházban fekvő kis páciensekkel, valamint a szülőkkel való foglalkozások mellett a Little People Egyesületnek van egy úgynevezett Temerar programja is, amely a 13 éven felüli fiatalokat célozza meg, azokat, akik meggyógyultak. Jó érzés megtapasztalni, amikor a temerárok, az egykor rákkal diagnosztizáltak, meggyógyult fiatalok visszajönnek önkénteskedni a kórházakba. A 13-18 éveseknek évente nyári táborokat szervezünk, a 18 éven felülieknek pedig karácsonyi gálát, amikor találkozhatnak.

Az életet ünnepeljük minden évben, amikor találkoznak velük, hiszen, bár gyógyultnak vannak nyilvánítva, bármikor kiújulhat a betegség, van olyan fiatal, aki háromszor is végigcsinálta a kezelést.

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

Diótorta fügével, mandulával

Két hagyományos, tíztojásos piskótát sütöttem, hat evőkanál vízzel, de most nem tettem bele darált diót. Az alábbi krém a jól bevált diós krém, amit most kissé módosítottam: 50 dkg jó minőségű vaját 40 dkg porcukorral, egy citrom héjával és egy evőkanál rumesszencsel a mixer segítségével habosra kavarkok, hozzáadok 50 dkg mascarpont és 85 dkg darált diót, 15 dkg darált mandulát, 12 dkg pépesített fügét, és a mixerrel alaposan kikeverem. A piskótalapokat tetszés szerint vágom, vaníliásrumos lével meglocsolom, és megtöltöm a krémmel. A külsejét is bevonom, és bőségesen megszórom darált dióval, mandulával.

„Mázgás” pite

30 dkg lisztet, egy sütőport, 15 dkg margarint, 10 dkg cukrot, egy tojást, egy citrom levét és reszelt héját összegyúrok. Felét kinyújtva a tepsibe helyezem, másik felét pedig a tésztára reszelem vagy kisodrom, és rácsszerűen teszem rá. Töltelék: 20 dkg cukor, négy tojássárga,

két kis tasak vaníliás cukor, de aki szeretne, fahéjat is tehet bele. A töltelék hozzávalóit alaposan összekeverem, hozzáadom a 20 dkg darált diót és a négy tojásfehérjéből felvert habot. A tésztára barack- vagy eperlekvárt kenek, legutóbb szilvaízzel készítem. 180 fokon 35-40 perc alatt készre sütöm.

Ünnepi tejfölös lepény

Szükséges hozzá: egy kg liszt, csipetnyi só, öt evőkanál cukor, 10 evőkanál olaj, egy citrom reszelt héja, öt dkg élesztő, két tojás, egy tojássárgája, öt dl tej. Az élesztőt felfuttatom a langyos tejben, és összekeverem a hozzávalókkal, amíg puha, nem ragadó tésztát kapok. Miután megkel, a tepsiben is kelesztem. A tepsit megkenem olajjal, kinyújtom a tésztát, és behelyezem. Egy kg zsíros tehéntúrót egy kg 25%-os tejjel, öt tojássárgával, 20 dkg vaníliás porcukorral, egy nagyobb citrom reszelt héjával krémesre kavarkok. Vastagon rákenem a kinyújtott tésztára, és 180 fokon nyolc percig, majd 160 fokon készre sütöm. A tetejét alaposan megszórom darált fahéjjal.

Rostos eperlé

Három-négy kg epret megtisztítok, két citromot kifacsarok, és a levét, rostjával együtt ráöntöm a gyümölcsre. Két kg cukrot, egy kávéskanál citromsót rászórok, és kb. 20 perc alatt összefőzöm. Leveszem a tűzről, botmixerrel pépesítem, hozzáadok 3,5 l vizet, 2 dl mézet, 25 darab mentalevelet, majd együtt a forrástól számítva kb. még 25 percig főzöm.

Amikor készen van, a mentalevelet eltávolítom, a levét üvegekbe töltöm, a tetejére szalicilt tesztek, majd száraz dunsztba helyezem. Ahhoz a mennyiséghez, amit rövid időn belül el szeretnénk fogyasztani, nem muszáj szalicilt adni.

Önmagában is fogyasztható, de ásványvízzel, fele-fele arányban hígítva, mentalevéllel, jégkockával és citromkarikával a legfinomabb üdítőital. Akik egy kis koktéllra vágnak, kevés ginnel, fehér rummal, jégkockával boldíthatják meg, de eper ből is készülhet belőle, ekkor kevés tonikot, féhérbort, mentalevelet, jégkását és barackdarabokat tehetnek bele.

Jó étvágyat kívánok!

Úti beszámoló

A Gyermekmentő Szolgálat orvosai újból Erdélyben

Dr. Edvi Péter

Mi mindig mindent úgy teszünk, hogy megfeleljünk a törvényes előírásoknak. Tavaly nem kaptuk meg időben a Román Orvosi Kamara (CMR) engedélyét, de idén időben elkészült, így önkéntes orvosaink nagy lelkesedéssel indultak útnak. Úgy látjuk, hogy a gyerekek és a szülők is örülnek az ittlétünknek. Sok minden változott, sok minden fejlődött a Székelyföldön.

Legszorosabb kapcsolata az erdélyiekkel gyermekgyógyásznak, dr. Büki Györgynek van, aki betegeivel és az itt élő kollégákkal rendszeresen tart online konzultációt. Őt kitörő örömmel fogadták a gyerekek. Büki doktor pedig csak ennyit mondott: „Végre Veronka megint főz nekem csihánlevest, aminél nincs is jobb”.

Prof. Hacki Tamás is nagyon készült az útra. Ő nemcsak gyerekeket vizsgál, hanem orvostovábbképző előadást is tartott a hangképzésről és a nyelvéssel kapcsolatos problémákról május 11-én a csíkszeredai Pedagógusok Házában. Kevesen tudják, hogy az a fiatal srác, aki 60 évvel ezelőtt virtuóz füttyülésével megnyerte a Ki mit tud? vetélkedőt, utána elvégezte az orvosi egyetemet, majd Németországban lett orr-fül-gégész és audiológus professzor.

Másik előadónk, dr. Nagy Anikó, a Heim Pál Országos Gyermekgyógyászati Intézet főigazgatója két prezentációt tartott a gyermekgyógyászatban alkalmazott sürgősségi endoszkópiáról, illetve a gyermekbántalmazásról klinikusszemmel. Dr. Nagy Anikó ezt megelőzően egy konferencián vett részt Angliában, onnan érkezett Csíkszeredába. A kérdésre, hogy „Ani, nem lesz ez túl sok neked? Bírod ezt a strapát?”, ő csendben csak annyit mondott: „Szeretem én annyira a székelyeket, hogy ezt kibírjam”.

Nőgyógyászaink is nagyon szorgosak voltak, nemcsak székelyföldi betegeket vizsgáltak, hanem Bákóból is érkeztek hozzájuk csángó asszonyok, akiknek szintén nagy örömmel segítettek. Szinte minden második családot ismerjük. Az itteni kollégákkal kölcsönösen megosztjuk

egymással a tudásunkat, így rengeteget tanulhatunk egymástól. Vannak dolgok, amiket Székelyföldön eleve mindig is jobban tudtak, például a gyógyfűvekről, az ezekből készült teákról, főzetekről. Milyen szomorú, hogy Macalik Ernő tanár úr már nincs velünk! Sokszor jártunk nála, sok előadást tartott nekünk. Mindig hiányolni fogjuk.

Mint minden látogatás előkészítésénél, ezúttal is segítségünkre volt dr. Tar Gyöngyi Hargita megyei főorvos, dr. Biró László, a megyei orvoskamara elnöke és nem utolsósorban a Hargita Megyei Kórház volt igazgatója, dr. Bokor Márton, akit már 33 éve ismerünk. Ha bármikor segélyhívás érkezik hozzánk a térségből, legyen az reggel, délben vagy este, először őt hívom fel, és kérem meg, hogy nézze meg a gyereket. És ő megy, megnézi. Ez így megy már 33 éve.

Ezúttal is több olyan gyereket találtunk, akiket kisebb-nagyobb egészségi problémák miatt kezelni kellett, de vannak olyanok is, akiknél műtétet javasoltunk. Harmincharmadik éve járunk Erdélybe, ezalatt több mint százezer gyereknek segítettünk kisebb vagy nagyobb bajukban.

És itt volt az Erdélyi Gyermek- és Ifjúsági Focikupa. Barátunk és segítők, az egykori Aranycsapat tagja, Buzánszky Jenő mondta mindig, hogy „sportoltassátok a gyerekeket”. A megyei selejtezők már megvoltak, több mint 60 csapat részvételével. A legjobb 24 csapat érkezett Csíkba. Jenő valószínűleg mosolyogva tekint le ránk egy felhő szélén ülve. Ez az ő emlékezete. „Ne csak mindig vizsgáljátok, gyógyítsátok, műtétek a gyerekeket, hanem mozgassátok is, hogy egészségesebbek legyenek.” Rá emlékeztünk, amikor a közel 300 gyerek kifutott a pályára.

Nemrég a pápa Magyarországon járt. A vasárnapi szentmise után a tribünön ismerős dallamot hallottam. Összeálltak úgy ötvenen a székelyek, Soltész Miklós állt középen. Meghatottan énekeltek a székely himnuszt. Odamentem, és leültem előttem az egyik sorba. Jó volt hallgatni felszabadult éneklésüket. Csak arra tudtam gondolni, hogy rövidesen én is Erdélyben leszek.

Túl fáradtak az emberek ahhoz, hogy egészségesebben éljenek

Egy felmérés szerint az emberek 35 százaléka a fáradtság miatt nem változtat az étrendjén és testmozgása mennyiségén – írta a The Guardian című brit napilap online kiadása szerdán.

A YouGov nemzetközi piackutató és adatelemző cég által a Rákutatási Világalap (WCRF) megbízásából 2086 brit felnőtt körében végzett felmérés eredményei jól mutatják, milyen akadályokba ütközhetnek azok, akik egészséges szokásokat vezetnének be életükbe.

Arra a kérdésre, hogy mi akadályozza meg őket abban, hogy egészségesebben étkezzenek és gyakrabban mozogjanak, a férfiak 29 és a nők 40 százaléka válaszolt azzal, hogy túl fáradtnak érzi magát hozzá.

A megkérdezettek 38 százaléka a motiváció hiányára, 30 százaléka az élelmiszerárakra, 26 százaléka az időhiányra, 25 százaléka pedig a munka és magánélet egyensúlyának hiányára hivatkozott.

Huszonöt százalékuk az edzés költségeit, 16 százalékuk az önbizalomhiányt említette, 12 százalékukat pedig az akadályozza, hogy azt sem tudja, hogy kezdjen neki a változtatásoknak.

Az online megkérdezett, reprezentatív mintában csak minden negyedik ember (24 százalék) mondta azt, hogy semmi sem akadályozza az egészséges életmód kialakításában.

„Az embereknek sűrű az időbeosztásuk, és tudjuk, hogy sokak számára a legutolsó dolog, amit fáradtan vagy motivációhiányos állapotban meg akarnak tenni, az az, hogy a semmiből elkezdjenek főzni vagy edzőterembe járjanak” – mondta Matt Lambert, a WCRF egészségügyi információs és promóciós menedzser.

A szervezet nyolchetes projektet indít az egészséges életmódról, amely reményei szerint lehetővé teszi, hogy az emberek egészségesebb szokásokat építsenek be a mindennapjaikba.

A WCRF rámutatott: a helyes táplálkozás és a testmozgás fontos eszköz a rák és más betegségek kialakulása kockázatának csökkentésében.

A Rákutatási Világalap becslései szerint a rákos esetek negyven százaléka elkerülhető lenne, ha az emberek egészségesebb életet élnének. (MTI)

A magyar reformáció hegedűse

Szilágyi Mihály

Amikor a reformációról beszélünk, elengedhetetlen, hogy ne említsük meg a korszakot is, melyben ez a világ menetét megváltoztató esemény történt. A reneszánsz vagy újjászületés korában történt a reformáció is. A szavak is közeli rokonságban állnak egymással: az újjászületés alatt az ókori görög-római kultúra tökéletességének a mércéje volt a szempont, a reformáció szintén az ókorban született (görög nyelven írott) jézusi tanítást tüzte zászlajára.

A reneszánsz művészetnek és a reformációnak is minden nép körében kerültek követői, továbbvivői. A magyar reformáció úttörői közül ezúttal Sztárai Mihállyal ismerkedünk meg, aki amellet, hogy terjesztette a reformáció eszméit, talán az első magyar hegedűsként is említhető.

Előbb azonban röviden tekintsük át a hegedű történetét! Ki, mikor és hol találta fel a hegedűt? A kérdésre lehetetlen helyes választ adni, mert az ősi, violának nevezett hangszer több népnél előfordult Ázsiában, és később arab közvetítéssel Európában is. Tény, hogy az 1500-as években a viola elterjedt és kedvelt hangszer volt Európában. 1203-ból származik egy krónika, ami egy violajáték közben történt szerencsétlenséget említ: „Ez évben csodálatos eset történt Stendel mellett, Ossemer faluban, ugyanis pünkösd szerda napján a pap hegedülésére a parasztemberek tánca kerekedtek, amidőn a villám a pap karját sújtá le, melyben a vonót tartotta, huszonnégy ember maradt halva a tánchelyen.” A különböző violákból a hangszer evolúciója során

lassan eljutunk a mai hegedűig. A XIII-XIV. században már találkozunk a „hegedűkirály” kitérítéssel, amely a violák legjobb virtuózát illette. A XV. században virágzásnak induló kórusmuzsika hatására, a négy szólam mintájára a különböző méretű violákat az énekszólamok erősítésére kezdték használni. 1528-ban Agricola három fontos hegedű-típust említett húrozással és hangolással. A mai értelemben vett hegedű feltalálójaként is legalább két névvel találkozunk: az olasz Gasparo di Salot és Caspar Tieffenbrucker nevű hangszerkészítő mesterekkel. Végül az Amati, Stainer, Stradivari és Guarneri hangszerkészítő családok végérvényesen kialakítják a négy vonós hangszer (hegedű, brácsa, cselló, bőgő) alakját és hangzásvilágát.

Mikor és hol született Sztárai Mihály? Erre a kérdésre is szinte lehetetlen pontos választ adni. Keveházi László szerint a Somogy megyei, mára teljesen eltűnt Sztára nevű település lehetett a reformátor szülőföldje. Születésének pontos időpontja is vitatott, 1496 és 1505 közé tehető, de az sem elképzelhetetlen, hogy 1510-ben született. Így tehát bármikor felbukkanhat egy újabb dokumentum, amely átírhatja a Sztárai-életrajzokat.

Sztárai tudását Páduában gyarapította, és itt tanulta meg a hegedűjátékot – ami inkább valamilyenfajta violajáték lehetett. Hogy pontosan mennyi ideig tanult Itáliában, nem tudhatjuk, mert 1524-ben vissza kellett térnie Magyarországra a fenyegető török veszély miatt. 1526-ban Pálóczy Antal főispánnal Sztárai is részt vett a mohácsi csatában. Ezt követően Siklóson volt iskolamester,

Sztárai Mihály szobra Nagyváradon

de ennél többet nem tudunk erről, csak következtethetünk különböző eseményekből. 1543-ban Páduában verset írt Perényi Ferenc török fogságból való szabadulásának emlékére. Azt viszont máshonnan tudjuk, hogy Perényi 1541-ben szabadult, és az ő nevelője volt egy ideig Sztárai.

Egyes leírások Sztárait szerzetesként említik, mások inkább „deák-értelmiséginek” nevezik. Tény, hogy Sárospatakon Perényi Péter várúr szolgálatában rendfőnökével (tehát addig még katolikus volt), Kopácsi Istvánnal lutheránussá lettek. Perényi Péter nevelőjeként jutott el Páduába, hogy a török fogságban janicisrára nevelt fiatal magyar nemes modern nyugati szellemben nevelődjön. Így maga Sztárai is tökéletesíthette műveltségét és tudását.

A sárospataki református kollégium hagyománya szerint a protestáns iskola alapításában Sztárai is részes volt Kopácsi István mellett, de a történelmi viták arra utalnak, hogy kevésbé valószínű Sztárai jelenléte az iskolaalapításban. Küldetésének tekintette a török

megszállás alatt lévő területeken a protestáns igehirdetést, a kilátástalanság ködében tévelygő emberek biztatását, bátorítását. Ezért mindig olyan helyeken dolgozott, ahol a leg-sanyarúbb volt a sors.

1544-ben Baranyában kezdte el missziós szolgálatát. Ő volt a reformáció terjesztője azon a vidéken. Az „új hitet” főként énekkel igyekezett továbbadni. Egy évszázaddal később így ír Patai Sámuel egy levelében Sztáraiáról: „Énekeivel annyira felbuzdította a népet (mert azelőtt ilyesmit sohasem hallottak), hogy a nagy sokaság a közel eső helyekből mindenfelől hozzá tódult, s oly nagy számban, hogy alig lehetett hozzáférni. Minthogy pedig magas és egyszerű csengő hanggal volt megáldva mint zeneértő, oly szépen és oly kellemesen énekelt, hogy gyönyörű énekeitől egészen meg voltak igézve az emberek. Így az egész hegyaljai vidéken gyorsan elterjedt a hír, hogy új vallás keletkezett, melyet még az öregek sem hallottak soha, ezért seregestül tódult a nép a közel fekvő városokból és falukból Laskóra, mint valamely híres városra.”

Talán nem túlzás, ha kijelentjük, Sztárai Mihály reformatori munkáját énekköltőként is gazdagította. Több zsolttartó egyaránt énekelhetővé tett. Drámákat írt, melyekben bírálta vagy nevétségessé tette az elfajult egyházi megnyilvánulásokat. Emiatt sok ellenséget szerzett magának. Azt már nem tudhatjuk, anekdota-e vagy valóság, de feljegyezték róla, hogy egyszer sötétben a kapu elé hívták, a kopasz Sztárai pedig egy karóra tűzött tökök dugott ki hamarabb a kapun, amit a reá váró ártó szándékuák ütni kezdtek. Sztárai ekkor nagyot kacagott, és bezárta a kaput. Sztárai a maga által költött tizen-

hat zsolttartó fordításával a magyar zsolttáréneklés megteremtőjének számít. Két zsolttárparafraízisát (12. és 23.) is úgynevezett akrosztichon formájában írta alá, vagyis a stórfák első sorainak kezdőbetűit összeolvasva a Sztárai Mihály név rakható össze. Zsolttárfordításai mellett más, saját énekeket is szerzett. A dallamokról csak a lejegyzésük dátumát és helyszínét ismerjük, ezért nem tudjuk, mely énekek íródtak melőlő melódiákra, esetleg hány melódiát szerzhetett maga Sztárai. Énekei közül is valószínűleg sok elveszett.

A nyughatatlan és heves természetű evangéliumhirdető számos helyen hirdetett ígét, és száznál több protestáns egyházat szervezett. Bornemisza Péter tudós teológusként említi, és egy alkalommal meg is feddi Sztárait, amiért „megbírja niha az harag, niha az bor is”, vagyis hatalmába keríti a harag és a bor is.

Hogy protestáns szokás szerint – Luther példáját követve – kötött-e házasságot, nem tudjuk biztosan. Csupán egyetlen, Szirmay Antal által említett adat számol be arról, hogy Sztárai Bánóczy István „szép formájú” özvegyét vette feleségül. Ez a feljegyzés azonban idő- és helyszínbeli érvekkel megkérdőjelezhető.

Életének utolsó állomása Pápa városa. 1575. január 4-én még megjelenik a neve egy végrendeleten, tehát ekkor még lelkészi hivatalában dolgozott, de valószínű, hogy ezen év elején halt meg.

Sztárai Mihály a XVI. század nagy teológusa volt. Nem adatott meg számára az a lehetőség, hogy Lutherrel találkozzon, de tanainak hűséges követője volt. Ő volt az első magyar protestáns hegedűs. Hangszer- és énektudását is az evangélium szolgálatába állította.

1.		CSILLAGÁSZATI TETŐPONT	GALLY GÁTBÁ ÜTKÖZIK	... SUMAC (PERUI ÉNEKESNŐ)	... IPSO (TERMÉSZETES)	KIRÁLYI ÜLŐHELY	A HÁZBA HELYSÉG POLGÁRA	A DUNA MELLÉK-FOLYÓJA	A FLUOR ÉS A LÍTIUM VEGYJELE	EUROPA-KUPA (RÓV.)	HUNYADI LÁSZLÓ NÁDORA	DERÉKSZJ YPRES MÁS NEVE	ÖREG KÉZ LEHET ILYEN	... ÉS EST (ARANY J. VERSE)	FOHÁSZ
A															E
A TÁVOLBA			IFJ. IRÓNK (FERENC) PANAMAI AUTOJEL				RÓPTÉBEN ELFOG PECUNIA NON ...					MADRIDI SPORTKLUB EBBEN A PILLANATBAN			
ANYÓS (NÉP.) ... HAJRÁ (BIZTATÁS)					ANTIK TÉVESEN JEGYZŐ					RÉSZKET KÖZLEKEDÉSI SZABÁLYZAT				JEMENI AUTÓ VÁLYÚ	
2. É		FŐÜTŐÉR	SZABADOS B. OPERETTJE KOMOLYTALAN		...GAY (ATOM-BOMBA REP.GÉPE) CINEZŐ				SZÉK LEHET ILYEN ÁLMOS ANYJA					RÓMAI 4 VILÁGOS ANGOL SÓR	
KONYHAKERTI NÖVÉNY				EBLAK BOLTÍ ÁRUS		SZINTÉN NE		ERREFELEI LATIN ÉS			NŐS, DE NÉMAI TÍZBŐL KETTŐI		LAMARTINE VERSE ROMÁN KESERŐ		
FEKETE (FRANCIA) FÉRFINEV (MÁJ. 20.)			... DIDEROT (FR. FILOZÓFUS) DAGANAT				ELHANTOL MAGYAROS ÉNEK					FOSZTÓ-KÉPZŐ (VAD)ÁLLAT (NÉMET)			
			SZTÁR (SOPHIA) A BOLERO SZERZŐJE				MŰKÖDÉS PROBAJA ROBBANÓ FEGYVER					LOTARINGAI VÁROS RINGO ... (DOBOS)			
BUDAPESTI SPORTKLUB		ÚRNAK SZÓLÍTÓ VÉR-CSOPORT				SZIBÉRIAI FOLYÓ ÉPÜLET-SZÁRNY		KÍGYÓ-HANG PARIPA			ÓSI SZAVUNK SPANYOL ARAB		CSECSEMŐSÍRÁS SZÉTADAGOLO		
A CSÓKA FARKAI FOLYADÉK		BRAZIL IRÓ (JORGE) SVÁJCI FR. IRÓ (CLAUDE)			KUKORICAPÁLINKA CELEBESZI VADTULOK			FÖLD-ALATTI SZÉLESRE NYIT						EGYESI ÓRÓMAI RÉZPÉNZ	
		ELEVE (LATIN) ÓCSKAPIAC			J. WAYNE FILMJE ÉHESEN MARADT			MÓZES ÖT KÖNYVE JÁTSZMA					CIMERMADÁR USA-IRÓNÓ (JOYCE CAROL)		
LATIN TAGADÁS		SZOLMIZÁCIÓS HANG MONDA		...PÁSZTOROK KIRÁLYA (JÁNOSVITÉZ) FÁS SÉTÁNY			A BŐR VEGYJELE PISZOK	KETTŐ TESZI PASCAL (RÓV.)				TÖVISES VIRÁG POZITÍV PÓLUS			
FR.-BELGA FOLYÓ NŐI NÉV (MÁJ. 24.)			LENGYEL FOCISZTÁR RELATIVITÁS (RÓV.)			KÖRÖMMEL VAKAR VAN FELESÉGE					TAROL LÁNGOL			LITER (RÓV.) ROSTNÓ-VÉNY	
			DÉL-AMERIKAI FÜVES PUSZTA RAKATLAN!				AZ ARGON VEGYJELE EREZI			MAGAM HATBŐL KETTŐI		TASZÍT ZOKOG			... DEREK (SZÍNÉSZNŐ)
BESZEGI		VAD-GALAMB RÁDIUSZ (RÓV.)			ÉVSZAK AZ ITTRIUM VEGYJELE			INDIAI IRÓ EZERI						KUTYA FÉLSZI	
L.N.J.	E											SERTÉS			

Május 18-i rejtvényünk megfejtése: **Félreérthetetlennek kell lenned, ha nem vagy érthető, egész világod összedől.**

A Rákóczis Sasok nyerte az országos öttusadöntőt Szovátán

Múlt hét végén Szovátán rendezték a 11. Napsugár országos öttusaverseny döntőjét. A helyszínt azért biztosította a sóvidéki fürdőváros, mert a tavalyi finálét (már másodszor) helyi csapat, az S. Illyés Lajos Általános Iskola nyerte meg.

A hét végére 11 megye 15 településének 18, egyenként 4 fős csapata érkezett meg Nagyváradtól Csíkszeredáig, Szatmárnémetitől Négyfa- luig, hogy öttusában (akadályversenyek, célbadobás, távolugrás, egyensúlyozás, váltófutás) mérje össze képességeit.

A szervező iskola igazgatója, Dávid Katalin úgy nyilatkozott: mivel a tanügyminisztérium által jóváhagyott versenyek között van, de nem kapott támogatást az öttusa, a döntőt több hónapnyi kemény szervezési munka és támogatásszerzés előzte meg, amelyben a munkatársak, főleg a tanítók derekasan kivették a részüket.

A versenyt a Napsugár és Szivárvány gyerek- lapok kiadójával és a megyei tanfelügyelőséggel közösen szervezte a szovátai iskola, segítők között tudhatják a megyei és a városi önkormányzatot is.

Amint a Napsugár főszerkesztője, László Noémi költő elmondta: a versenyt a harminc évig dolgozó Zsigmond Emese volt főszerkesztő találta ki azoknak a harmadik osztályosoknak, akik nem feltétlenül a tantermi feladatokban, hanem inkább a mozgásban jeleskednek. Az alsó tagozatos magyar nyelvű oktatásért felelős megyei tanfelügyelő, Fejes Réka úgy véli, az öttusa nemcsak sport, nemcsak az elért helyezések a fontos, hanem annál jóval több: csapatszellemre neveli a gyerekeket, akiknek a versenypróbákon jól kell teljesíteniük, ezáltal

A győztes marosvásárhelyi csapat

Fotó: Kuszto László közösségi oldala

többieket is segítik, nem csak magukért, hanem az egész csapatért küzdenek.

Az idei döntő versenyt a marosvásárhelyi Rákóczis Sasok nyerte meg, második helyen a szovátai Örökmozgók végzett, míg a harmadik helyezést a székelyudvarhelyi Csipi-csapat szerezte meg, a legkisebb részt vevő település, Szilágypercse csapatát különdíjban részesült. (GRL)

Európai focikörkép

* *Angol Premier Liga, 25. forduló:* Newcastle United – Brighton & Hove Albion 4-1; 37. forduló: Bournemouth – Manchester United 0-1, Brighton & Hove Albion – Southampton 3-1, Fulham – Crystal Palace 2-2, Liverpool – Aston Villa 1-1, Manchester City – Chelsea 1-0, Newcastle United – Leicester 0-0, Nottingham Forest – Arsenal 1-0, Tottenham – Brentford 1-3, West Ham United – Leeds United 3-1, Wolverhampton – Everton 1-1. *Az élcsoport:* 1. Manchester City 88 pont/36 mérkőzés, 2. Arsenal 81/37, 3. Newcastle United 70/37.

* *Spanyol La Liga, 35. forduló:* Athletic Bilbao – Celta Vigo 2-1, Atlético Madrid – Osasuna 3-0, FC Barcelona – Real Sociedad 1-2, Cádiz – Valladolid 2-0, Getafe – Elche 1-1, Girona – Villarreal 1-2, Sevilla – Betis 0-0, Valencia – Real Madrid 1-0, Rayo Vallecano – Espanyol 1-2, Almería – Mallorca 3-0; 36. forduló: Celta Vigo – Girona 1-1, Real Sociedad – Almería 1-0, Valladolid – FC Barcelona 3-1. *Az élcsoport:* 1. FC Barcelona 85 pont/36 mérkőzés, 2. Atlético Madrid 72/35, 3. Real Madrid 71/35.

* *Olasz Serie A, 36. forduló:* AC Milan – Sampdoria 5-1, AS Roma – Salernitana 2-2, Atalanta – Hellas Verona 3-1, Empoli – Juventus 4-1, Torino – Fiorentina 1-1, Sassuolo – Monza 1-2, Napoli – Inter 3-1, Udinese – Lazio 0-1, Cremonese – Bologna 1-5, Lecce – Spezia 0-0. *Az élcsoport:* 1. Napoli 86 pont, 2. Juventus 69, 3. Lazio 68.

* *Német Bundesliga, 33. forduló:* Augsburg – Borussia Dortmund 0-3, Bayern München – RB Lipcse 1-3, Hoffenheim – Union Berlin 4-2, Werder Bremen – 1. FC Köln 1-1, Bayer Leverkusen – Mönchengladbach 2-2, Schalke 04 – Eintracht Frankfurt 2-2, Freiburg – Wolfsburg 2-0, Hertha BSC – Bochum 1-1, Mainz – VfB Stuttgart 1-4. *Az élcsoport:* 1. Borussia Dortmund 70 pont, 2. Bayern München 68, 3. RB Lipcse 63.

* *Francia Ligue 1, 36. forduló:* Ajaccio – Stade Rennes 0-5, Auxerre – Paris St. Germain 1-2, Troyes – Strasbourg 1-1, Lorient – Lens 1-3, Nantes – Montpellier HSC 0-3, Nice – Toulouse 0-0, Lyon – AS Monaco 3-1, Lille – Olympique Marseille 2-1, Brest – Clermont 2-1, Reims – Angers 2-2. *Az élcsoport:* 1. Paris St. Germain 84 pont, 2. Lens 78, 3. Olympique Marseille 73.

Kikapott és kiesett az U17-es Európa- bajnokságról a magyar válogatott

A magyar U17-es labdarúgó-válogatott házigazdaként 4-2-re kikapott Írországtól az Európa-bajnokság csoportkörének utolsó fordulójában, kedden Felcsúton, így nem jutott a negyeddöntőbe. A magyarok már az ötödik percben hátrányba kerültek, mivel egy szöglet után nem tudtak felszabadítani, ezt kihasználva Mason Melia cselei után Luke Kehir a hálóba lött. Gyorsan

jött a válasz, mivel a tizedik percben Molnár Csaba szabadrúgását Jake Grante a saját kapujába fejelte. A 24. percben megint az ellenfél került előnybe, és ismét egy szöglet után született az írek gólja: Ikechukwu Orazi beívelését a kapu elé berobbanó Melia fejelte a hálóba. Csakhamar tovább nőtt a magyarok hátránya, és a forgatókönyv hasonló volt, mint néhány perccel korábban, ugyanis ezúttal is Orazi beadását értékesítette Melia.

A második féldőben sem változott a játék képe, az írek hatékonyan védekeztek, a magyarok viszont többször hibáztak. Az egyik figyelmen kívül hagyott kihasználta az ellenfél: a 61. percben Melia passzát Kehir 17 méterről bombázta a hálóba. Tíz perccel később Kern Martin talált be egy szögletet követően, de a hátralévő időben az egyenlítésre nem volt esélye csapatának.

A magyarok korábban Walest 3-0-ra legyőzték, majd Lengyelországtól 5-3-ra kaptak, így csoportjuk harmadik helyén végeztek.

A csoport másik mérkőzésén: Wales – Lengyelország 3-0 (0-0).

A végeredmény: 1. Lengyelország 6 pont (10-7), 2. Írország 6 (8-7), 3. Magyarország 3 (8-9), 4. Wales 3 (3-6).

A negyeddöntőbe az első két helyezett jutott.

Szétlövéses magyar vereség Ausztriától, búcsú a jégkorong-vb élvonalától

Nem sikerült a célt elérni, búcsúzott a 16 csapatos elitvilágbajnokságtól a magyar jégkorong-válogatott, mivel szétlövéses 4-3-ra kikapott az osztrák együttestől a tamperei csoport hetedik fordulójának hétfői játéknapján.

Egyszerű volt a képlet: a vesztes kiesik, és jövőre a divízió I/A osztályban lép jégre, míg a győztes 2024-ben a prágai-ostravai vb-n szerepel.

Kevin Constantine szövetségi kapitány alakulata Sofron István duplájával vezetett az első harmad után 2-1-re, majd 3-1-re, ám a rivális egyenlített, így 3-3-ról indult a harmadik harmad és a ráadás is. A rávezetésekben végül az osztrákok voltak jobbak, ők kettőt (Manuel Ganahl és Dominique Heinrich révén) belőttek, a magyarok négyet (Papp Kristóf, Galló Vilmos, Hári János és Nagy Gergő nem tudott gólt ütni) kihagytak.

Az osztrákok ellen az elmúlt majdnem fél évszázadban nem megy tétmérkőzésen a magyaroknak, az utolsó sikerig 1977-ig kell visszamenni az időben, azóta pedig vb-ken sorozatban hét osztrák diadal született.

Magyarország ezzel kiesett, és jövőre a divízió I/A osztályban lép jégre Szlovénia, Olaszország, Románia, a Koreai Köztársaság és Japán társaságában, míg a győztes 2024-ben a prágai-ostravai vb-n szerepel. Az MTI értesülése szerint – mivel a két kieső nem pályázhat – a divízió I/A rendezésére a négy szóba jöhető rendező országból egyedül Olaszország adott be pályázatot, mégpedig valószínűleg bolzanói helyszínnel.

Az osztrák Manuel Ganahl (j) gólt szerez Bálizs Bence kapus mellett a jégkorong-világbajnokság hetedik fordulójában játszott Magyarország – Ausztria mérkőzésen a finnországi Tamperében, 2023. május 22-én

Fotó: MTI/Illyés Tibor

Mestermérleg

Csalódottságot és szomorúságot érez a magyar jégkorong-válogatott szövetségi kapitánya a vereség és a kiesés miatt. „Kemény kilenc hónap munkája múlt a lehető legkisebb különbségen. Egy kicsi momentum döntött az osztrákok javára. Mint amikor gyermekként remélsz, vársz valamit, és fájdalmas lesz a vége” – mondta az MTI-nek az amerikai kapitány.

Kiemelte, hogy a vb után lesz elemzés, de azt biztosan tudja, hogy az emberelőnyös és -hátrányos játék nem érte el a kívánt színvonalat. A magyarok az egész tornán egyetlen gólt lőttek fórbán, és 11-et kaptak hátrányban. „A kapus Bálizs Bence teljesítményével elégedett vagyok – tette hozzá. – A mai meccsen 3-1-es vezetésünkkel sem gondoltam a győzelemre, mert sokszor nagyon picin múlik, hogy megváltozik-e a játék képe.”

Jegyzőkönyv

Jégkorong-vb, A csoport, 7. forduló: Ausztria – Magyarország 4-3 (1-2, 2-1, 0-0, 0-0), szétlövés után. Tampere, 3068 néző. Vezette: Langin (kanadai), Sewell (brit), Briganti (amerikai), Yletyinen (svéd). *Ausztria:* Starkbaum – Wolf, Nickl / Heinrich 1, Zundel / Brunner, Reinbacher (1) / Strong 1, Maier (1) – Wukovits, Haudum 1, M. Huber / Raffl, Nissner, Thaler / Zwerger (1), Rossi 1, Schneider / Ganahl, Achermann, P. Huber (1). *Magyarország:* Bálizs – Stipsicz (1), Fejes / Szabó B., Hadobás / Kiss R., Horváth M. 1 / Garát, Pozsgai – Sebők (1), Hári J., Galló / Erdély Cs. (1), Bartalis I. (1), Sofron 2 / Nagy G. (1), Papp K. (1), Terbócs / Csányi, Németh K., Vincze P. *Gólszerzők:* Sofron (08:25, Erdély Cs., Bartalis I., 0-1), Rossi (12:45, emberelőny, 1-1), Sofron (19:21, Sebők, Stipsicz – emberelőny, 1-2), Horváth M. (24:11, Papp K., Nagy G., 1-3), Strong (26:43, P. Huber, Maier, 2-3), Haudum (37:09, Zwerger, Reinbacher – emberelőny, 3-3), Heinrich (65:00 – büntetéstől, 4-3). Gól – emberelőnyből: 3/2, illetve 2/1. Kapura lövések: 33, illetve 18. Védések: 15, illetve 30. Kapusteljesítmény: 83,33%, illetve 90,91%.

Simon Benedek (j) és az ír Daniel Babb

Fotó: MTI/Vasvári Tamás

Egy dicséretben, négy harmadik és egy második díjban részesültek a marosvásárhelyi diákok!

Tízéves az Alfa és omega országos fizikaverseny

Tizedik alkalommal gyűltek össze Erdély legjobb hetedik és nyolcadikos fizikusai a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnáziumban, hogy összemérjék tudásukat az Alfa és omega országos fizikaverseny döntőjén. A megmérettetés 10. kiadására 9 erdélyi megye 56 iskolájából 512 tanuló nevezett be, 177 diák küzdötte végig az első három fordulót novembertől márciusig.

Az előzetes munka eredményei alapján 87 versenyző nyert jogot a döntőn való részvételre, amelyet május 19-21. között bonyolítottak le Székelyudvarhelyen.

A döntőn 62 tanuló jelent meg, közöttük a marosvásárhelyi diákok igen eredményesen szerepeltek: egy dicsérettel, négy harmadik díjjal és egy második díjjal öregbítették iskoláik, az Európa Általános Iskola és a Bolyai Farkas Elméleti Líceum hírnevét.

Amint azt Székely Zoltán, a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium tanára, a verseny szervezője beszámolójában olvashatjuk, az ünnepélyes megnyitón dr. Sándor Bulcsú, a BBTE fizika karának egyetemi adjunktusa, a versenybizottság elnöke méltatta a rendezvényt, majd Laczkó György, a gimnázium igazgatója köszöntötte a résztvevőket. A megnyitó hangulatát Murzán Zoltán tizenegyedik diák előadása tette emelkedettebbé.

A háromórás döntő során a versenyzőknek elméleti és gyakorlati feladatokkal egyaránt meg kellett küzdeniük. A kiértékelőn dr. Sándor Bulcsú a kolozsvári székhelyű Magyar Fizikai Intézet két különdíját ajánlotta fel a legeredettebb megoldásokért: az egyiket a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium

Fotó: Bernád Rozália

hetedik tanulója, Ercse Ferenc érdemelte ki, a másikat Köpe Eduárd, a brassói Áprily Lajos Főgimnázium nyolcadikos diákja kapta.

Az összesített pontszámok alapján a hetedikesek korosztályában dicséretben részesült Széles Regina (Székelyudvarhely, Móra Ferenc Általános Iskola), Török Szófia (Sepsiszentgyörgy, Mikes Kelemen Elméleti Líceum), Péli Brigitta (Csíkszereda, Petőfi Sándor Általános Iskola), valamint Kocsis Botond (Marosvásárhely, Bolyai Farkas Elméleti Líceum), I. díjban és aranyéremben részesült Sajter Klaus (Csíkszereda, Petőfi Sándor Általános Iskola) és Ercse Ferenc (Sepsiszentgyörgy, Székely Mikó Kollégium). Hargita megye tanfelügyelősége az első kilenc helyezettnek oklevéllel tüntette ki. Az okleveleket Lapohos Annamária szaktanfelügyelő adta át.

(Székelyudvarhely, Benedek Elek Pedagógiai Líceum) és Major Attila (Székelykeresztúr, Petőfi Sándor Általános Iskola).

III. díjas és bronzérmes lett Imre Szabó Tamás (Marosvásárhely, Európa Általános Iskola) és Soós-Henzel Kata (Marosvásárhely, Bolyai Farkas Elméleti Líceum), II. díjat és ezüstérmét kapott János Gergő Krisztián (Csíkszereda, Petőfi Sándor Általános Iskola), valamint Kocsis Botond (Marosvásárhely, Bolyai Farkas Elméleti Líceum), I. díjban és aranyéremben részesült Sajter Klaus (Csíkszereda, Petőfi Sándor Általános Iskola) és Ercse Ferenc (Sepsiszentgyörgy, Székely Mikó Kollégium). Hargita megye tanfelügyelősége az első kilenc helyezettnek oklevéllel tüntette ki. Az okleveleket Lapohos Annamária szaktanfelügyelő adta át.

A nyolcadikosok korosztályában

dicséretet kapott Mátyás Barna, Német Hunor és Mike Zsuzsanna (mindhárman a kézdialmási Kelemen Didák Általános Iskola tanuló), Mihályi Timea (Bögöz, Általános Iskola), Papp Andor Zsolt (Brassó, Áprily Lajos Főgimnázium), Kerekes Dávid (Kézdivásárhely, Petőfi Sándor Általános Iskola), Kovács Péter (Kézdivásárhely, Nagy Mózes Elméleti Líceum), Kovács Katinka (Bardoc, Benkő József Általános Iskola), Gagiu Cristian (Székelyudvarhely, Orbán Balázs Általános Iskola), valamint Kis Katalin (Felsőboldogfalva, Fülöp Áron Általános Iskola).

III. díjat és bronzérmét Székely-Szentmiklósi Áron (Marosvásárhely, Európa Általános Iskola), valamint Imre Zoltán (Marosvásárhely, Bolyai Farkas Elméleti Líceum) vehették át, II. díjban és ezüstéremben

Nagy Tamás Roland (Székelykeresztúr, Petőfi Sándor Általános Iskola) és Szabó Dániel (Felsőboldogfalva, Fülöp Áron Általános Iskola) részesült, az I. díj és a vele járó aranyérem boldog tulajdonosai pedig Köpe Eduárd (Brassó, Áprily Lajos Főgimnázium) és Gáll Árpád (Torda, Jósika Miklós Elméleti Líceum).

A nyolcadikosok korosztályában az eső hat helyezettnek Lapohos Annamária, a versenybizottság alelnöke Hargita megye tanfelügyelősége részéről adta át az okleveleket, a díjazottak a székelyudvarhelyi Rotary Club jóvoltából pénztámlában is részesültek. A díjakat Várday Zsolt, a Rotary Club elnöke adta át, a támogatók jóvoltából a vetélkedőn részt vevő minden diák emléklapot és részvételi csomagot kapott – áll Székely Zoltán összefoglalójában. (Knb.)

Sikert aratott a Kinczsásó néptáncscsoport a San Remó-i fesztiválon

Kinyílt a világ, számtalan lehetőség van arra, hogy a vidéki emberek akár amatőr táncosként kilépjenek településük vonzáskörzetéből, sőt arra is van alkalom, hogy óriásit lépjenek, egészen Olaszországig vagy Franciaországig. A mezőbergenyei Kinczsásó néptáncscsoportot az a megtiszteltetés érte, hogy meghívást kapott a San Remó-i néptáncfesztiválra, ahol április végén mutattak be székely mezősegi táncokat.

Mezey Sarolta

Táncoltak Cannes-ban és Diana Marinában is

– Nem tudjuk, hogyan esett ránk a választás, valószínűleg követték a tevékenységünket, s láthatták, hogy a Kinczsásó néptáncscsoport közösségi oldalán több felvételt közzétettünk. Szerintem a filmek, felvételek láttán döntöttek úgy, hogy meghívják. A meghíváson még mi is csodálkoztunk. Nem mi vagyunk az első erdélyi néptáncscsoport, amely részt vett a fesztiválon, tavaly a Boróka néptáncgyűttes, idén – előtűnk két héttel – a csittszeniváni Gyöngyvirág néptáncso-

Fotók: A Kinczsásó Néptáncscsoport Facebook-oldala

port volt hivatalos a fesztiválra. A Kinczsásó néptáncscsoportból 15-en utaztunk el, 14-en táncoltak. Felléptünk San Remóban, Cannes-ban, a híres vörös szőnyegen, illetve Diana Marinában. Amatőr, nem profi néptáncosoknak kitalált fesztiválról van szó. Minden országból amatőrök érkeztek, népművészeti iskolák diákcsoportjai, felnőttcsoportok, kisebb és nagyobb létszámúak. A részvétel nem volt sem korosztályhoz, sem létszámhoz kötve. Az volt az egyetlen feltétel, hogy legyen egy 10 perces, kimondottan népi jellegű koreográfiánk – mondta Gálfi Gizella, a Kinczsásó néptáncscsoport vezetője, aki hozzátette: felejthetetlen élmény volt részt venni a fesztiválon.

Érdekes népi kultúrával foglalkozni, néptáncscsoportot működtetni

– Elmondhatatlan, milyen nagyszerűen éreztük magunkat. Nem is álmodtuk volna, hogy egy nap eljutunk oda, és ráadásul sikert aratunk, nagyszámú közönség tapsolt nekünk. A szervezők elképzelése az volt, hogy a csoportok felvonnak az utcán, közben egyet-egy táncolnak. Ezt tettük mi is, a sétáló turisták megálltak, körbevettek, néztek, csodáltak. Az erdélyi táncokat nem nagyon ismerték, furcsának tartották, hogy gyorsan és lendületesen táncolunk. Mi ragszkodunk ahhoz, hogy a székely mezősegi táncokat népszerűsítsük, mezőmadarasi és mezőkölpényi tánclelemekkel.

Oktatóink Kásler Magdi és Farkas Sándor Csaba – mondotta Gálfi Gizella.

A fesztiválon számos európai országból voltak csoportok.

A kiszállást úgy szervezték meg, hogy a résztvevők megismerjék a környéket. Voltak Velencében, meglátogatták a

grasse-i Fragonard parfümgyárat, Nizzát, Monacót, látták a készülő Forma-1-es autópályát.

– A fesztiválon való részvétel és a sok élmény megerősített minket abban, hogy érdemes a népi kultúrával foglalkozni, érdemes továbbra is folytatni a hagyományt, a táncot, működtetni a csoportot – hangzott el Kinczsásó néptáncscsoport vezetőjének zárógondolata.

Marosvásárhely (Központ)
P-ta Mărășești, Nr. 21.
0733 553 976

Marosvásárhely (Tudor)
B-dul 1. Dec. 1918, Nr. 126.
0755 088 379

Medgyes
Str. Pompierilor Nr. 4.
0735 830 678

Nyárádszereda
Str. Pompierilor Nr.1.
0733 553 973

Szegesvár
Str. Mihai Viteazu Nr. 40
0770 810 855

Szászrégen (Cardinal)
Str. Cardinal Alexandru Todea, Nr. 25/A
0728 908 856

Szászrégen (Libertății)
B-dul Libertății, Nr. 12/2
0733 553 971

Marosludas
Str. B-dul 1 Dec. 1918, Nr. 7
0735 786 853

Torda
Str. Mihai Viteazu Nr. 2
0729 069 548

Dicsőszentmárton
Str. Victoriei Nr. 21
0736 386 353

-20%
**KEDVEZMÉNY
NAPSZEMÜVEGEKRE**

www.doraoptics.ro

Tárgu Mureș
Marosvásárhely

Az Onești téren zajló munkálatok lassan a végéhez közelednek.

Új aszfaltréteget öntöttünk, új járdákat építettünk és az útburkolati jeleket újrafestettük, így az egész környék felfrissült.

Jelenleg 23 fát ültettünk, amelyek a városi zöldterületet gazdagítják.

A kül- és belföldi kapcsolatok osztálya

Tárgu Mureș
Marosvásárhely

Megmentjük épített örökségünket

A Bolyai utca 36. szám alatti régi épület, amely több egyesület székhelye volt, teljes külső homlokzat- és részleges tetőfelújításon esett át.

Folytatjuk a munkát és az épületek felújítását a városban.

A bel- és külkapcsolati osztály

Kártevőirtás

Május 23–25. között 22 órától hajnali 4 óráig 18 jármű szórja szét a szúnyog- és kullancsirtó szert a város egész területén. A felhasznált szereket az Egészségügyi Minisztérium engedélyével használják, megfelelnek az előírásoknak, és nem veszélyesek az emberekre és a háziállatokra. Kérjük a lakosokat, főként a gyermekeket, az időseket, az asztmás betegeket vagy a kémiai vegyületekre allergiás személyeket, ügyeljenek arra, hogy ne kerüljenek az említett anyagok közvetlen közelébe. Gondoskodjanak arról is, hogy a kártevőirtás ideje alatt az ablakok legyenek zárva. A kártevőirtás május végéig folytatódik.

Köszönjük megértésüket.

A kül- és belföldi kapcsolatok osztálya

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

JÓKÍVÁNSÁG

Szeretettel köszöntjük ma ezúton is

KISS JENŐT és
MAGDOLNÁT

60. házassági évfordulójukon.

Gratulálunk! További napfényes éveket!

Családjuk. (19725-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Sok szeretettel és mély fájdalommal gondolok HORVÁTH ANDRÁSRA, a MIF volt építésztechnikusára halálának 10. évfordulóján.

„Csak azt akarom még utánad kiáltani, a múlt életben és siket időben, hogy neved – még mindig, örökké – úgy átjárja életem, mint a tavaszi szél a sötét erdőt.”

Soha el nem múló szeretettel: nővére, Kati. (19761)

ADÁSVÉTEL

ELADÓ garázs a Kárpátok sétányon.
Tel. 0746-638-960. (19678)

ELADÓ tűzifa. Tel. 0756-400-258. (19716)

MINDENFÉLE

VÍZ-, GÁZ-, FÜTÉSSZERELÉST vállalok. Tel. 0746-638-960. (19678)

LÉPCSŐHÁZFESTÉST vállalok. Tel. 0771-605-189. (19743-I)

VÁLLALUNK: tetőjavítást, meszelést, festést, szigetelést, laminált padló lerakását, bármilyen kisebb javítást. Tel. 0756-596-889, Orbán László. (19666-I)

ELHALÁLOZÁS

Tudatjuk a rokonokkal és ismerősökkel, hogy a szeretett férj, édesapa, nagytata, após, apatárs, nagybácsi, koma, sógor, a nyárádköszvényesi születésű id. **MAKKAI SÁNDOR** életének 80. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése 2023. május 25-én, csütörtökön 13 órakor lesz a maroszentgyörgyi (nagyklinika mögötti) temetőben, katolikus szertartás szerint. Nyugodjon békében!

Búcsúzik tőle felesége, Irma, leánya, Gyöngyi, veje, István, fia, Sándor, menyje, Melinda, unokái: Szili, Tamáska, Dávid, Anna. A kegyelet jeléül, kérjük, hogy csak egy szál virággal fejezzék ki részvétüket! (19732-I)

Megrendülten tudatjuk, hogy drága szerettünk,

SZENTE ERZSÉBET

életének 86. évében örökre megpihent.

Búcsúztatása 2023. május 25-én 13 órakor lesz a marosvásárhelyi református temetőben.

Gyászoló családja. (-I)

Úgy a magunk, valamint az összes közeli és távoli rokonok nevében szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett, jó férj, édesapa és nagyapa,

MAGYARÓSI MIHÁLY

follyó hó 24-én 1 órakor, életének 88. évében megszűnt élni.

Drága halottunk temetése folyó hó 25-én du. 2 órakor lesz evangélikus egyházi szertartás szerint, és a marosvásárhelyi református sírkertben helyezük örök nyugalomra. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

A gyászoló család. (19758-I)

RÉSZVÉTNYLIVÁNTÁS

Szomorúan értesültem keresztapám, **MAGYARÓSI MIHÁLY** elhunytáról.

Együttérzésünket és őszinte részvétünket fejezzük ki a hozzátartozóknak, vigasztalódást kívánva: a Bárdosi család.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! (p.-I)

A PC HOUSE alkalmaz EJJELIŐRNEK aktív nyugdíjas férfit. Az önéletrajzokat a Maros utca 17. szám alá kérjük behozni vagy a jobs@multiplan.ro e-mail-címre elküldeni. (67285-I)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

A TORDAI CÉG alkalmaz **MÉSZÁROST** és **NŐI SZEMÉLYT** ládamosásra. Tel. 0744-644-026. (23509)

VILLANYSZERELÉST vállalok Marosvásárhelyen. Tel. 0770-515-098. (67272-I)

Am finalizat lucrărilor și pe
strada Voinicenilor!

Befejeztük a munkálatokat
a Szabadi úton is!

Befejeződtek a rehabilitációs munkálatok az Egyesülés lakónegyedi Szabadi úton. 400 méter hosszan új aszfaltburkolatot öntöttek és az útburkolati jelzéseket is újrafestették. Folytatjuk a város infrastruktúrájának felújítását!

Primăria Municipiului
Târgu Mureș
Marosvásárhely
Polgármesteri Hivatala

Târgu Mureș
Marosvásárhely

**Elkészült
a December 22. út**

Újraaszfaltozták az utat az Unic körforgalomtól a város határáig. Az út hossza körülbelül 3 km.
A forgalom megfelelő körülmények között zajlik.
Folytatjuk a város infrastruktúrájának fejlesztését.

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

**Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.**

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió
Faga
Marosșék

Marosvásárhely 88.0

Segesvár 104.3

Szászrégen 94.7

Szováta 102.0

médiatér

**Marosvásárhelyi
Rádío
Románia**

www.marosvasarhelyiradio.ro

**96 FM
106,8 FM
1323 AM**

TV TELEVIZIO

Kultúresépp

Kányádi Orsolyával

MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN 21 ÓRÁTÓL

MAROS
MŰVÉSZEGYÜTTES

Május 28., 16 óra, a marosvásárhelyi várban

MÁTYÁS KIRÁLY ÁLPUHÁI

EDYSZER VOLT BUDÁN KUTYAVÁSÁR / KOLOZSVÁRI BIRÓ / IGAZMONDÓ JUHÁSZ
MESEJÁTÉK • SPECTACOL PENTRU COPII
HÁROM MESE MÁTYÁS RÓL • TREI POVEȘTI DESPRE MATEI CORVIN

Režisori / Regizor: VARGA JÁNOS
Zene / Muzică: BÖNCZÉS ISTVÁN
Színpad / Teatru: BARABÁS ATTILA - CSABA

Jelmezek / Costume: BANI RÓTI
Táncvezetők / Asistenți coreografi: TORÓCSÓK ZSÓZSÁNNA, ÉS FARKAS LÁSZLÓ CSABA

MESEVÁSÁR

**2023. június 1-jén
az Ariel Színházban**